

**37. Országos Tudományos Diákköri
Konferencia**

Állam- és Jogtudományi Szekció

Budapest, 2025. március 24–26.

Rendező intézmény:
*Károli Gáspár Református
Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar*

Állam- és Jog-
tudományi Szekció

A szabadalomtörlesztés egyes polgári jogi aspektusai

Kézirat lezárásának dátuma: 2024. december 8.

Nyilatkozat

A dolgozat szerzőjeként nyilatkozom, hogy a dolgozat készítése során, a dolgozat érdemi tartalmát illetően **nem használtam** mesterséges intelligenciát.

2024. december 8.

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	3
A hatályos szabadalmi szabályozás.....	5
A szabadalom hármass kritériumrendszere	5
A szabadalmi igénypontok összehasonlítása – az ekvivalencia elvének meghatározása.....	7
A szabadalmi perek, valamint a módosított bifurkációs rendszer.....	9
A Kínai Népköztársaság szabadalmi szabályozása	12
A kínai szabadalmi szabályozási rendszer rövid ismertetése	12
Újdonság-feltalálói tevékenység-ipari alkalmazhatóság hármass kritériumrendszere	13
Az igénypontok jogértelmezési elvei a gyakorlatban.....	16
Az ekvivalens műszaki megoldások összehasonlítása	17
A technika állásához tartozó technológia alperesi kifogás (prior art defense) alkalmazási kérdései – Yangcheng Zetian Machinery Company v. Yancheng Geruite Machinery Company kínai legfelsőbb népi bírósági döntés tükrében.....	19
A szabadalom bitorlás jogkövetkezményei – a büntető kártérítés megállapításának feltételei	21
Az Amerikai Egyesült Államok szabadalmi szabályozása	23
A szövetségi szabadalmi szabályozási rendszer rövid bemutatása	23
Érvényességi kritériumok és az invaliditási eljárás procedurális kérdései.....	23
Közvetlen és közvetett szabadalom bitorlás, valamint az alperes védekezési lehetőségei ...	25
Az ekvivalencia elve a Graver Tank and Mfg. v. Linde Air Products Co. ügyben hozott ítélet alapján	26
A büntető kártérítés hatása az innovációra.....	29
<i>De lege ferenda</i> javaslatok, <i>pro futuro</i> ajánlások.....	31
Összegzés	36
Forrás- és irodalomjegyzék	38
Felhasznált jogszabályok.....	38
Felhasznált jogesetek.....	38
Felhasznált szakirodalom	39

Bevezetés

Napjainkban a technikai és műszaki fejlődéshez, az új technológiák kutatásához és az innovációhoz elengedhetetlen egy részletesen kidolgozott szabadalmi szabályozás, amely a feltalálói tevékenység alapjául szolgálva, valamint a szabadalmi jogosultak számára megfelelő jogvédelmet biztosítva deklarálja a kutatás és fejlesztés legális kereteit. A kutatás ezen háttér szabályozás elemzését és a szabályozással elérendő célok megvalósításához szükséges ajánlásokat tartalmazza.

A dolgozatban a szellemi alkotások jogának egyik kiemelkedő részterületét, a szabadalmi szabályozást tervezem a teljesség igénye nélkül, a jogterület kardinális jogintézményeinek vizsgálatával bemutatni. A magyar szabadalmi jog legfontosabb princípiumait, definícióit és procedurális kérdéseit a hazai hatályos jogszabályok, valamint a fennálló jogalkalmazói gyakorlat alapján elemzem. A magyar szabályozást követően a nemzetközi viszonylatban legrészletesebben kidolgozott két szabadalmi jogrendszert, a Kínai Népköztársaság és az Amerikai Egyesült Államok szabadalmi jogi normáit, interpretációs módszereit és jogalkalmazási metódusait elemzem. A komparatív vizsgálat során a szabadalmi jog esszenciális tárgyköreit kiemelve prezentálom a szabadalom garantálásához szükséges kritériumrendszer konjunktív feltételeit és jellemzőit, a technika állásához tartozó technológia definíciójának fogalmi elemeit, valamint a jogalkalmazás fundamentumaként szolgáló jogi fikció (*szakember*) lexikális tudásának és kombinatív képességének a határait. A nélkülözhetetlen fogalmi alapok bemutatása után a három jogrendszer szabadalombitorlást érintő eljárási szabályait, az egyes igénypontok jogértelmezési módszereit, az alperes bitorlási perben alkalmazható védekezési lehetőségeit és a szabadalombitorlás tényállásának megvalósítása esetén eszközölhető jogkövetkezményeket ismertetem részletesebben. A kutatás során kifejezett figyelmet fordítok a szabadalmi oltalom garantálására jogosult közigazgatási szerv és a bitorlási pert lefolytató bíróság közötti hatáskör-megosztás, valamint a bifurkációs rendszer kutatására, illetve a büntető kártérítés represszív szankciójának az elemzésére, hiszen a hazai szabadalmi szabályozás ezen tárgykörök tekintetében tér el leginkább a két vizsgált rendszertől.

A kutatásom során tett állítások és következtetések fényében a jogalkotó számára, *de lege ferenda* javaslatokat, míg a jogalkalmazó részére *pro futuro*, a jövőbeni gyakorlatot segíteni szándékozó ajánlásokat fogalmazok meg. Végezetül az elemzett jogintézmények és metódusok alapján értékelem, hogy a megfelelő szabadalmi jogvédelem nyújtása és a kutatás-fejlesztés, valamint az innováció biztosítása érdekében érdemes lenne-e a hazai szabadalmi

szabályozási rendszerbe is adaptálni az egyes jogrendszer-specifikus eljárásjogi eszközöket (*prior art defense, invaliditási viszont-kereset*), jogelveket (*ekvivalencia elve*) és szankciókat (*punitive damages*).

A hatályos szabadalmi szabályozás

A szabadalom hármaskritériumrendszere

A találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény (továbbiakban: Szt.) a nemzetközi joggyakorlat és a jogharmonizáció következtében kialakult szempontrendszer alapján garantálja az új műszaki megoldások számára a szabadalmi jogvédelmet. Ahhoz, hogy egy technológia szabadalmaztatható találmánynak minősüljön, három lényegi feltételt kell magán hordoznia. Az első konjunktív feltétel alapján a műszaki eszköz nem képezheti egy korábban feltárt megoldás részét, tehát az Szt. 2. § szerint nem tartozhat a technika állásához a szabadalmaztatni kívánt találmány.¹ A technika állásához tartozó technológia (*prior art*) a szabadalmi szabályozás egyik kardinális definíciója, amely nemcsak a szabadalom megadására irányuló eljárás során tekinthető nélkülözhetetlen viszonyítási alapnak, hanem a szabadalombitorlási perekben is a jogalkalmazás egyik fundamentumának minősül. A korábban feltárt megoldások pontos körének meghatározása érdekében a jogalkotó a hazai szabadalmi jogi normák közötti viszonyrendszerhez igazítva egy absztrakt fogalmat alakított ki, mely fogalom államonként eltérő kötelező elemeket tartalmaz. Míg egyes jogrendszerek relatíve tágra értelmezik a technika állásához tartozó technológia jelentését (lásd: Kínai Népköztársaság), addig más államok szűkebb interpretációt alkalmaznak (lásd: Amerikai Egyesült Államok) a döntéshozatal során. A hazai fogalommeghatározás - a két metódus között elhelyezkedve - a következőképpen értelmezi a definíciót: „*a technika állásához tartozik mindaz, ami az elsőbbség időpontja előtt írásbeli közlés, szóbeli ismertetés, gyakorlatbavétel útján vagy bármilyen más módon bárki számára hozzáférhetővé vált.*”² A törvény rendelkezése szerint a szabadalmi bejelentést megelőzően közzétett, ezáltal a nyilvánosság számára hozzáférhetővé vált bármely dokumentum korábban feltárt megoldásnak minősíthető. A jogalkotó példálózó jelleggel sorolta fel a nyilvánosságra hozatal egyes eseteit, így *eiusdem generis* további magatartások tanúsításával is előidézhető a definícióban meghatározott eredmény.³ Ezen felül nem a más személyek általi „tényleges megismerhetőség”, hanem a „hozzáférhetőség” bír elsődleges relevanciával a fogalom értelmezése során. Ennek következtében egy külföldi szabadalom, egy több száz évvel ezelőtt alkalmazott technikai eszköz és a bejelentés előtt pár nappal publikált szakcikkekben részletezett

---

¹ A találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény, 2. § (1) bekezdés.

² Szt. 2. § (2) bekezdés.

³ A szabadalom megadására irányuló eljárás az érdemi vizsgálatról a megadásig. <https://www.sztnh.gov.hu/sites/default/files/files/professional/iibenyuujtastolkozettetelig.pdf> (Letöltve: 2024. november 9.) 16. o.

eljárás is a technika állásához tartozó technológiának tekinthető, ha ahhoz a közzététel módja alapján bárki hozzáférhetett.⁴

A szabadalom garantálására irányuló eljárás során a hatáskörrel rendelkező közigazgatási szerv (a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala, továbbiakban: SZTNH) a szabadalmi kérelemben megjelölt igénypontok szerint köteles a korábban feltárt egyes technikai megoldásokkal összehasonlítani a szabadalmaztatni kívánt találmányt. Az újdonság kritériumának kutatása során a jogalkalmazó csak egyetlen technológiával egyeztetheti össze a találmányt, így több korábbi műszaki megoldás kombinációja nem képezheti a vizsgálat tárgyát.⁵ Ha egy bárki számára hozzáférhető dokumentumból egyértelműen és közvetlenül levezethető a szabadalmaztatni kívánt műszaki megoldás, akkor nem tekinthető újdonságnak a találmány.

Ha az ismertetett metódus alkalmazását követően kétségtől megállapítható, hogy a szabadalmaztatni kívánt találmány nem képezi bármely korábban feltárt megoldás részét, akkor az SZTNH a második konjunktív kritériumot kezdi részletesen elemezni. Az Szt. 4. § alapján egy találmány, akkor alapul feltalálói tevékenységen, ha a technika állásához képest a konkrét technológia *szakember* számára nem minősül nyilvánvaló megoldásnak.⁶ Hasonlóan az újdonság vizsgálata során használt jogalkalmazási módszerhez, a második feltételt illetően is a technika állásához tartozó technológiák jelentik az objektív viszonyítási alapot. A jogalkotó álláspontja szerint a műszaki fejlődés és a korszerű technika támogatásának⁷ evidens és nélkülözhetetlen kritériuma, hogy ne egy mindössze másolásnak, kombinatív cselekvésnek minősülő magatartást, hanem az innovációt érdemben megvalósító feltalálói tevékenységet részesítsen szabadalmi jogvédelemben. A nyilvánvaló technikai megoldások és a valós alkotói tevékenységgel megvalósított műszaki eredmények közötti differenciát egy, a szabadalmi jog területén bevezetett objektív jogi fikció segítségével állapítja meg a jogalkalmazó szerv.

A *szakember* fikciója a szabadalmi szabályozás elengedhetetlen jogintézménye, amely a szabadalommal összefüggő jogi kérdések elbírálása folyamán az eljárás szubjektív elemeinek redukálásával egy objektív viszonyítási alapként szolgál az eljáró szervek számára. A *szakember* egy fiktív személy, aki a szabadalmi joggyakorlat szerint átlagos tudással, limitált kombinatív képességekkel és korlátozott képzelőerővel rendelkezve hozzáfér az összes technika állásához tartozó és a korábban feltárt megoldásokat tartalmazó dokumentumhoz.⁸ Az

---

⁴ Uo.

⁵ Uo. 24. o.

⁶ Szt. 4. § (1) bekezdés.

⁷ Szt. Preambulum.

⁸ A szabadalom megadására irányuló eljárás az érdemi vizsgálatról a megadásig. 29. o.

iratokban foglalt ismeretekre támaszkodva képes az adott műszaki területen jellemző alapvető és nyilvánvaló folyamatok elvégzésére és a tudása szerint hasonló eredményt realizáló alkotórészek egymással való helyettesítésére, azonban nem képes a feltalálói tevékenység megvalósítására. Ennek következtében a jogalkalmazó szervek aszerint állapítják meg a második kritérium teljesülését, hogy a szabadalmaztatni kívánt találmány, valamint a technika állásához tartozó technológiák (több műszaki eredmény kombinálásával is elvégezhető az összehasonlítás) közötti diszkrepancia mennyire tekinthető a *szakember* perspektívájából is nyilvánvaló műszaki tevékenységnek. Ha a műszaki megoldást a jogi fikció a tudása alapján nem tudta volna a találmánnyal megegyező módon realizálni, akkor az SZTNH az adott megoldás vonatkozásában deklarálja a feltalálói tevékenység meglétét.

Az Szt. utolsó konjunktív kritériumként az ipari alkalmazhatóság kötelezettségét írja elő, vagyis a szabadalmaztatni kívánt műszaki megoldásnak „*az ipar vagy a mezőgazdaságában előállítható, illetve használható*” technológiának kell minősülnie.⁹ A szabadalom megadására irányuló közigazgatási eljárás során e feltétel vizsgálata kevésbé komplikált, hiszen bizonyos magatartások tanúsítása és egyes jellemzők fennállta esetén kétséget kizáróan megállapítható az ipari alkalmazhatóság realizálódása.

A szabadalmi igénypontok összehasonlítása – az ekvivalencia elvének meghatározása

A szabadalmi jog és az állam által garantált jogvédelem terjedelmét a szabadalmi igénypontok határozzák meg.¹⁰ Az SZTNH által lefolytatott, a szabadalom megadására irányuló közigazgatási eljárás során a szabadalmas köteles a műszaki megoldás alkotórészeit, technikai elemeit és a technológia részleteit a főigénypontokban, illetve esetlegesen az aligénypontokban meghatározni. A leírás során a szabadalmaztatni kívánt találmány igénypontjait azon tény tudatában szükséges definiálnia az indítványozónak, hogy az általa megjelölt alkotórészek a szabadalmi kérelem elbírálásán felül a későbbi közigazgatási és bírósági eljárások során a jogalkalmazó legfőbb viszonyítási alapjaként fognak szolgálni. A megsemmisítési, illetve a nemleges megállapítási eljárás, valamint a szabadalombitorlás következtében indított bírósági eljárás folyamán a szabadalom igénypontjaiban megjelölt technikai eszközöket, műszaki megoldásokat hasonlítják össze a technika állásához tartozó technológiával vagy az állítólagosan bitorló megoldással. A kulcsfontosságú komparációt a jogalkalmazó szervek két interpretációs módszer segítségével valósítják meg. Az igénypontok

---

⁹ Szt. 5. § (1) bekezdés.

¹⁰ Szt. 24. § (1) bekezdés

értelmezését minden esetben a szabadalmi bejelentés során csatolt dokumentumok, leírások és rajzok alapján kell elvégezni.¹¹ Ha a benyújtott dokumentumok és az igénypontok szó szerinti jelentése alapján az összes igénypont tekintetében megállapítható a két műszaki megoldás közötti egyezés, akkor a szabadalom tárgyával azonos későbbi termék vagy eljárás csak a jogosult engedélyével lesz hasznosítható. A szabadalmastól származó engedély hiányában a műszaki megoldást jogellenesen hasznosító jogalany szabadalombitorlást fog realizálni. Az igénypontok tartalmával szó szerint megegyező technológiák száma azonban relatíve alacsony, hiszen a jogellenesen és bitorlási célzattal cselekvő személyek minimális változtatásokat eszközölve alakítják ki a szabadalomhoz hasonló technológiákat. Ezen tevékenységek szankcionálása érdekében vezették be a nemzetközi és uniós szabadalmi szabályozás és joggyakorlat alapján az ekvivalencia elvét a hazai jogrendszerbe.

Az interpretációs módszer az összes szabadalmi igénypont szó szerinti jelentése alapján végzett összehasonlítást kiegészítve, szubszidiárius jelleggel lett bevezetve a magyar szabadalmi jog területére. Míg egy 1986-ban meghozott bírósági határozat elvi tartalma szerint az ekvivalencia elve csak a szabadalmi oltalomból való díjigény vonatkozásában bírt relevanciával¹², addig egy 20 évvel későbbi törvénymódosítás már kötelezővé tette az elv alkalmazását.¹³ Az Szt. 24. § (4) bekezdése alapján *„annak megállapításakor, hogy a szabadalmi oltalom kiterjed-e valamely termékre vagy eljárásra, megfelelően figyelembe kell venni a terméknek vagy az eljárásnak az igénypontban foglaltakkal egyenértékű jellemzőit is”*.¹⁴ Az egyenértékű jellemzők figyelembevétele és a doktrína alkalmazása következtében olyan műszaki megoldás is egy szabadalom oltalma alá eshet, melynek konkrét elemei nem teljesen azonosak, hanem mindössze hasonlóak a szabadalom tárgyát képező találmány igénypontjaival. Az ekvivalencia elvének tartalmi elemei, konjunktív feltételei jogrendszerenként minimálisan eltérnek egymástól, azonban hazánkban az amerikai megközelítést (a *Graver Tank v. Linde Air Products* ügyben megfogalmazott hármas kritériumrendszert) alkalmazzák a joggyakorlatban.¹⁵ A hármas azonossági teszt alapján akkor állapítható meg az ekvivalencia elve szerinti hasonlóság, ha egy jellemző lényegében azonos módon, lényegében azonos funkciót, lényegében azonos eredménnyel realizál.¹⁶

---

¹¹ Uo.

¹² BH 1986.8.321 A szabadalombitorlás megállapítása szempontjából a szabadalmi oltalom terjedelme az elsődleges döntő szempont.

¹³ Egyes iparjogvédelmi törvények módosításáról szóló 2007. évi CXLI. törvény 11. §

¹⁴ Szt. 24. § (4) bekezdés

¹⁵ Kakucs Zsófia: Az igénypontok szerepe a szabadalmi jogban – IV. rész. A szabadalmi oltalom terjedelme, bitorlása és az ekvivalencia elve. Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle. 2010. évi 5. évfolyam 4. szám. 12. o.

¹⁶ Uo.

A Kúria egy precedensképes határozatában deklarálta, hogy az egyenértékűség fennálltát a bíróságnak műszaki mérlegeléssel szükséges megítélnie, valamint a közérdeksérelem elkerülése érdekében figyelembe kell vennie, hogy a vizsgált műszaki megoldás a jellemzői alapján közkincsnek minősíthető-e.¹⁷ Az ekvivalencia elvével kapcsolatos egységes jogalkalmazói álláspontot azonban érdemes lenne a későbbiekben részletesebben kidolgoznia a Kúriának és ezáltal átláthatóbbá tenni az igénypontok értelmezésének kérdését a bíróságok és a jogalanyok számára egyaránt.

A szabadalmi perek, valamint a módosított bifurkációs rendszer

Az Szt. 35. §-a szerint azon jogalanyok, akik egy szabadalmi jogvédelmet élvező találmányt jogosulatlanul hasznosítanak szabadalombitorlást követnek el.¹⁸ A jogalkotó a 19. § (2) és (3) bekezdésében taxatív felsorolja azon magatartásokat, amelyek tanúsításával a vizsgált jogellenes tevékenység megvalósítható.¹⁹ A szabadalombitorlás következtében a szabadalmi jogosult a bíróságtól kérheti a bitorlás megtörténtének a megállapítását, követelheti a jogellenes magatartás vagy az azzal közvetlenül fenyegető cselekvés abbahagyását, valamint a jogalany eltiltását a jogsértő tevékenységtől.²⁰ Ezen felül a deliktuális felelősség polgári jogi szabályai szerinti kártérítésre is kötelezheti a bitorlót a bíróság.²¹

Szabadalombitorlás esetén a szabadalmi jogosult bírósági eljárás megindításával kérhet jogvédelmet a kizárólagos illetékességgel rendelkező jogalkalmazó szervtől. A Fővárosi Törvényszék a találmány- vagy szabadalombitorlási perek mellett az előhasználati és továbbhasználati jog, valamint a szabadalmi kényszerengedélyek megadása, módosítása és visszavonása esetén²² is három hivatásos bíróból álló tanácsban hozza meg a jogvitát eldöntő határozatát²³. Ezen hatáskörökön felül a bíróság 2022. január 1-jétől egy alperesi viszontkereset benyújtása esetén az újdonság-feltalálói tevékenység-ipari alkalmazhatóság hármas kritériumrendszer vizsgálatát követően az ügy tárgyát képező szabadalom érvénytelenségét is megállapíthatja. Az Szt. 104. § (1a) bekezdése alapján az állítólagos bitorló a szabadalom megsemmisítése iránt viszontkeresetet nyújthat be a bíróság előtt, ha a szabadalom tárgya nem

---

¹⁷ Kúria Pfv. 20255/2024/2. számú precedensképes határozata.

¹⁸ Szt. 35. § (1) bekezdés

¹⁹ Szt. 19. § (2) és (3) bekezdés

²⁰ Szt. 35. § (2) bekezdés

²¹ Szt. 35. § (2) és (3) bekezdés. A törvény hivatkozott rendelkezései más jogkövetkezményeket is nevesítenek. Jelen fejezetben mindössze a kutatás szempontjából releváns szankciók lettek megemlítve.

²² Szt. 104. §

²³ Szt. 87. §

teljesíti a találmány érvényességéhez szükséges feltételeket²⁴, illetve a szabadalmi bejelentésbe foglalt leírás nem mutatja be részletesen a konkrét találmányt²⁵. Az eljárásjogi eszköz igénybevételéhez további konjunktív előírás, hogy azonos ténybeli alapon, ugyanazon szabadalom megsemmisítése iránt párhuzamosan ne folytasson megsemmisítési eljárást az SZTNH.²⁶ A jogalkotó az ismertett törvénymódosítással a hazai szabadalmi joggyakorlatot megváltoztatva, az eddig közigazgatási hatáskörbe tartozó érvényességi vizsgálatot immáron az eljáró bíróságok feladataként is deklarálta. Az unikális hatáskör-megosztás az elmúlt években azonban a két jogalkalmazó szerv között számos félreértést eredményezett, illetve jelentős problémákat okozott a joggyakorlatban.

Hazánkban a német szabadalmi rendszert alapul véve egészen a két évvel ezelőtt realizált jogszabálmódosításig bifurkációs jellegű szabályozás volt érvényben, hiszen a szabadalmi jog validitásáról és a jog érvényesíthetőségéről (az állítólagos bitorló marasztalásáról) egymástól eltérő jogalkalmazó szerv hozott döntést.²⁷ A bifurkáció jogintézménye következtében a szabadalombitorlás tényállásának megvalósulásáról és az alperes polgári jogi felelősségéről három fős tanácsban eljáró bíróságok (melyben két tanácsstag *„felsőfokú műszaki vagy ezzel egyenértékű szakképesítéssel rendelkezik”*²⁸) jogosultak határozatot hozni. A szabadalmaztatni kívánt találmány, illetve a már szabadalmi jogvédelemben részesített műszaki megoldás érvényességét tekintve azonban az SZTNH rendelkezett kizárólagos döntési jogosultsággal. Ennek következtében a közigazgatási szerv hatáskörébe tartozott a garantált szabadalmak megsemmisítési eljárásának a lefolytatása és egy átfogó vizsgálatot követően a problematikus találmány invaliditásának deklarálása.

Ha a megsemmisítési eljárást egy szabadalombitorlási per tárgyát képező találmánnyal szemben, a bírósági eljárás folyamán kezdeményezi az alperes, akkor a korábbi joggyakorlat, valamint a bifurkációs rendszer alapján a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság az SZTNH jogerős döntéséig vagy végleges befejezéséig felfüggeszthette az eljárást. Mivel egy szabadalmi perben a konkrét műszaki megoldás érvényességében hozott határozat a bírósági döntés tartalmára jelentősen kihat, így a bíróság a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 123. § (1) bekezdés (a) pontja szerint garantált fakultatív jogkörével élve minden esetben felfüggesztette az eljárást.²⁹ Az SZTNH megsemmisítési eljárásának az átlagos

---

²⁴ Szt. 104. § (1a) bekezdés

²⁵ Szt. 42. § (1) bekezdés

²⁶ Szt. 104. § (1a) bekezdés

²⁷ Szilágyi Gábor: Megfigyelések a magyar szabadalmi jog bifurkációs jellegében. Kúriai Döntések (BH) Fórum rovata. 2021. évi 12. szám, 1884-1886. o.

²⁸ Szt. 87. §

²⁹ a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 123. § (1) bekezdés (a) pont

hossza 17 hónap³⁰, mely időtartam a szabadalombitorlási perek jelentős elhúzódását eredményezte az elmúlt évtizedek joggyakorlata alapján. A bírósági eljárások hosszának redukálása és a jogalkalmazó szervek közötti bifurkáció áttörése érdekében vezette be a jogalkotó a hazai szabadalmi szabályozásba az Amerikai Egyesült Államok szabadalmi rendszerének egyik specifikumát képező alperesi invaliditási viszont-keresetet. A relatíve újdonságnak minősülő eljárásjogi eszközzel azonban nem a német mintára konstruált rendszert szerették volna alapjaiban megváltoztatni, hanem egy köztes megoldás kialakításával az alperes eljárási jogait tervezték a szabadalmi perekben bővíteni. Ezt a jogalkotói szándékot a Fővárosi Ítéltábla is megerősítette és deklarálta, hogy a 2022-es módosítás a bifurkációt csak korlátozottan törte át, hiszen a jogalkotó az alperes diszkrecionális jogkörébe utalta, hogy a bitorlási per felfüggesztését eredményező közigazgatási eljárás megindításával vagy a bírósági eljárás keretein belül egy viszont-kereset benyújtásával kezdeményezi a szabadalom érvényességi felülvizsgálatát.³¹ A szabadalombitorlást állítólagosan megvalósító jogalanyok a legtöbb esetben azonban pertaktikai okokból továbbra is az SZTNH előtt indítják meg az invaliditási eljárást, így az Szt. módosítása a praktikus és racionális jogalkalmazási szemléletváltás helyett mindössze gyakorlati félreértéseket és polémiát eredményezett a magyar szabadalmi szabályozásban.

---

³⁰ Az Igazságügyi Minisztérium vitaanyaga a szabadalmi jogérvényesítés terén fennálló bifurkációs rendszer felülvizsgálatának lehetőségeiről. 2020. december 1. 3. o.

³¹ A Fővárosi Ítéltábla Pkf.25495/2022/4. számú határozata szabadalombitorlás megállapítása tárgyában.

A Kínai Népköztársaság szabadalmi szabályozása

A kínai szabadalmi szabályozási rendszer rövid ismertetése

A Kínai Népköztársaság jogrendszerére, azon belül is a polgári jogi szabályozásra jelentős hatást gyakorolt a német magánjog, valamint a német jogdogmatikai megoldások.³² Ennek következtében a kínai jogi szabályozás és a jogforrások közötti hierarchikus viszonyok is sokkal inkább a kontinentális jogrendszerek jellemzőit hordozzák magukon (szemben a következő fejezetben bemutatott angolszász precedensrendszer sajátosságaival). Ebből adódóan a korábbi bírósági döntések nem rendelkeznek jogi kötőerővel, hanem csak egyes értelmezési kérdésekben nyújthatnak iránymutatást a jogalkalmazó szervek számára.

A jelenleg hatályos kínai szabadalmi szabályozás is a kontinentális jogrendszer specifikumai alapján lett kialakítva az elmúlt évtizedek során. A kínai szabadalmi törvény háttérjogszabályaként, illetve a törvény rendelkezései alapján indított polgári perekben az ítélezés során jogforrásként a kínai Polgári Törvénykönyv³³ releváns rendelkezéseit is kötelező figyelembe vennie a bíróságnak. A kódex viszonylag kevés szakaszban szabályoz szellemi alkotásokkal összefüggő magánjogi jogviszonyokat, inkább egyfajta szubszidiárius, *lex generalis* jelleggel érvényesül az egyes szellemi tulajdonnal összefüggő speciális szabályozások elsődlegessége mellett. A kínai jogforrási hierarchiában a törvényi szintet a Kínai Népköztársaság Államtanácsa által megalkotott közigazgatási előírások (*administrative regulations*) követik, melyek között több, a szabadalmi törvény végrehajtásának részletszabályait tartalmazó jogszabály is megtalálható. A törvényi szint és a közigazgatási határozatok mellett a Legfelsőbb Népi Bíróság főbb döntései (*guiding cases*), illetve a jogértelmezést és a jogalkalmazást segítő határozatai szintén jogforrásként funkcionálhatnak az egyes bíróságok ítélezési tevékenysége során, azonban a korábbi bírói döntések nem képezhetik egy későbbi ítélet közvetlen jogalapját.³⁴

---

³² Gábor Hamza: *Kodifikation des Privatrechts und die römischrechtliche Tradition in China (Volksrepublik China und Taiwan)* ANNAEUS. *Anales de la Tradición Romanística* 4 (2007) 219-229. o. Chang Y – Shen W – Wang W: *Private Law in China and Taiwan*. In: *Private Law in China and Taiwan: Legal and Economic Analyses*. Cambridge University Press, 2016.

³³ Civil Code of the People's Republic of China.

³⁴ Lu, T.: The case guidance system in China: a practical guide to intellectual property cases. *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, Vol. 16 No. 3, 2021. 207-212. o. <https://doi.org/10.1093/jiplp/jpab058> (Letöltve: 2024. október 23.)

Újdonság-feltalálói tevékenység-ipari alkalmazhatóság hármas kritériumrendszere

A nemzetközi szerződések rendelkezéseivel és a szellemi alkotások jogával összefüggő általános jogelvekkel összhangban a kínai szabályozás hasonló ismertetőjegyeket hordoz magán, mint a korábban bemutatott hazai és a következő részben elemzésre kerülő amerikai jogszabályok. Hazánk szabályozásához hasonlóan Kínában is közigazgatási úton döntenek az egyes szabadalmi igények elbírálásáról és a hármas kritériumrendszer vizsgálatát követően a szabadalom érvényességéről, illetőleg valamely konjunktív feltétel hiányában az ellenkező eset fennálltáról. Ennek következtében az eljáró bíróság egy peres eljárás során nem határozhat a szabadalom érvényességéről, hanem egy megkérdőjelezhető szabadalom esetén (általában alperesi kezdeményezésre) az eljárás felfüggesztésével a kérdés elbírálására hatáskörrel és illetékességgel rendelkező közigazgatási hatóság döntésének fényében dönt a további eljárási teendőkről. Ezen hatáskör-megosztást a kínai szabadalmi törvény több rendelkezése is tartalmazza, melyek közül a 45-47. § pontosítja a szabadalmak érvényességének megkérdőjelezése esetén követendő eljárási lépéseket. A törvény releváns rendelkezései alapján bármely személy vagy szerv kérelmezheti az Államtanács Szabadalmi Osztályától, hogy nyilvánítsa érvénytelennek a szabadalmi törvénnyel ellentétesen létrejött szabadalmat.³⁵ Ha a közigazgatási szerv a benyújtott iratok alapján a kérelmezővel azonos következtetésre jut, akkor a szabadalom létrejöttére visszamenőlegesen, *ex tunc* hatállyal megszünteti a jogosultságot.³⁶ A szabadalom jogosultja természetesen kérelmezheti (3 hónapon belül) a hatósági döntésnek a bíróság általi felülvizsgálatát³⁷, azonban érvényességi kérdésben elsőfokon nem hozhat határozatot a bírói szerv. Ebből adódóan egy szabadalombitorlási perben a szabadalom érvényességéhez a jogalkotó egy *praesumptio iuris*-t állított fel, melyet az alperes csak közigazgatási eljárásban jogosult megtámadni.

A szabadalom érvényességéhez a már ismertetett szabályozásokhoz hasonlóan három konjunktív feltétel megvalósulása szükséges, amelyek a kínai szabadalmi törvény 22. §-a alapján a következők: a találmánynak újdonságnak kell minősülnie, feltalálói tevékenységen kell alapulnia és a gyakorlatban is alkalmazhatónak kell lennie ahhoz, hogy az Államtanács Szabadalmi Osztálya megadja a 20 évre szóló szabadalmat a jogosult számára.³⁸ Az első kritérium alapján a szabadalmaztatni kívánt találmány nem képezheti egy, már a technika állásához tartozó technológia részét.³⁹ A hatóságnak az újdonság kritériumának vizsgálata során

---

³⁵ Patent Law, 45. §

³⁶ Patent Law, 47. §

³⁷ Patent Law, 46. §

³⁸ Patent Law, 3. §, 22. §

³⁹ Patent Law, 22. § (2) bekezdés

a szabadalmaztatni kívánt találmányt az egyes technika állásához tartozó korábbi technológiákkal külön-külön kell összehasonlítani. Tehát az érvényességi feltétel tárgyában hozott döntést nem indokolhatja azzal, hogy a szabadalmaztatni kívánt találmány egyezést mutat több, már korábban feltárt műszaki megoldás (vagy az egyes alkotórészek) kombinációjával.⁴⁰ A technika állásához tartozó technológiákkal történő összevetés során, a szabadalmi bejelentés egyes igénypontjaiban megjelölt (és az eljárás irataihoz csatolt dokumentumok által részletezett) technikai megoldásokat egyesével kell vizsgálat alá vonni. A *Tong Kening v. Zhejinang Shuangyu Industrial Co.* kínai legfelsőbb népi bírósági döntésben megfogalmazott módszer szerint⁴¹, ha az ismertetett összehasonlítást követően a közigazgatási szerv arra a megállapításra jut, hogy a szabadalmaztatni kívánt találmány összes igénypontja teljesen megegyezik vagy lényegében azonos a korábbi technológia technikai megoldásaival, akkor nem minősítheti érvényesnek az „új” szabadalmat. *Argumentum a contrario*, ha a kérelem igénypontjaiban olyan technikai elemeket is feltüntetnek, amelyek nem azonosak a technika állásához tartozó technológia jellemzőivel, akkor újdonságnak minősíthető a konkrét műszaki megoldás.

Az első feltétel teljesülését követően a hatóság arra a kérdésre köteles választ keresni, hogy feltalálói tevékenységen alapult-e a találmány megalkotása. A vizsgálat során (hasonlóan az első kritériumhoz) a technika állásához tartozó korábbi technológiákkal kell összevetni a szabadalmi eljárás tárgyát képező találmányt, azonban itt már nem a *Tong Kening v. Zhejinang Shuangyu Industrial Co.* ügyben megfogalmazott „különálló összehasonlítás”⁴² elve érvényesül, hanem a korábbi technológiák igénypontjainak (egy találmány több igénypontjának, illetve több találmány igénypontjainak) kombinációja is viszonyítási pontként szolgálhat a jogalkalmazó számára. Ha az összehasonlítást követően megállapítható, hogy a szabadalmaztatni kívánt találmány érdemben kiemelkedő technikai elemeket tartalmaz és nyilvánvaló fejlődést mutat a korábban feltárt megoldásokhoz képest, akkor feltalálói tevékenység eredményeként jött létre az adott találmány és megilleti a feltalálót a szabadalmi jogosultság.⁴³ Ez alapján a második feltétel teljesítéséhez két jellemvonással kell rendelkeznie a vizsgálandó találmányoknak, melyek megállapítására a kínai joggyakorlat több elemzési elvet is kialakított az évtizedek során. A kiemelkedő technikai elemek⁴⁴ fennállása abban az esetben

---

⁴⁰ An International Guide to Patent Case Management for Judges (továbbiakban: International Guide). 167. o.

⁴¹ Summary of the Judgment of the Intellectual Property Court of the Supreme People's Court (2019) Part II. <http://www.chinaipr.com/post.html?id=833> (Letöltve: 2024. október 26.)

⁴² „separate comparison”

⁴³ Patent Law, 22. § (3) bekezdés

⁴⁴ „prominent substantive features”

deklarálható, ha a találmány egyértelműen és lényegében különbözik a technika állásához tartozó korábbi megoldásoktól.⁴⁵ Ezen vizsgálat lefolytatásához először meg kell határozni azon feltárt megoldásokat, amelyek a legtöbb hasonlóságot mutatják az adott találmánnyal, melyek az ezt követő összehasonlítás viszonyítási alapjaként fognak szolgálni a későbbi eljárás során.⁴⁶ Második lépésként ki kell emelni az új találmánynak a korábbi megoldásoktól eltérő, azoktól megkülönböztető technikai elemeit és meg kell határozni, hogy milyen műszaki problémát szeretett volna ezen alkotórészekkel megoldani a feltaláló. Utolsó lépésként pedig azt kell megállapítani a hatóságnak, hogy az egyes kiemelt technikai elemek nyilvánvaló hasonlóságot mutatnak-e a korábbi technológiákkal.⁴⁷

Az érvényességi kritériumok harmadik feltétele alapján a találmánynak a szabadalmi igényben feltüntetett jellemzők alapján iparilag alkalmazhatónak, tehát előállíthatónak és használhatónak, illetve kedvező eredmény realizálására képes technikai megoldásnak kell lennie.⁴⁸ Ezen három feltétel teljesülése esetén, a közigazgatási eljárás végén a szabadalmi igény előterjesztőjének garantálni fogja a szabadalmat az Államtanács Szabadalmi Osztálya.

A szabadalom fennállta során a szabadalmas diszkrecionális döntési jogosultsága, hogy az adott találmányt kizárólagosan saját maga használja vagy ellenérték fejében más jogalanyok számára is hasznosítási engedélyt ad. A szabadalmastól származó engedély hiányában azonban nem megengedett a szabadalmaztatott találmány használata, illetve gazdasági hasznosítása. Ha valamely személy vagy szervezet ezen tilalom ellenére a találmányt vagy a szabadalomhoz hasonló műszaki megoldást nyereségszerzési célzattal használja/hasznosítja, akkor szabadalombitorlást követ el. Ha a szabadalmas vagy egyéb érdekelt személy tudomást szerez az említett jogellenes tevékenységről, akkor három éven belül keresetlevelet nyújthat be a bitorlás megtörténtének és a jogkövetkezmények megállapítása érdekében a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bírósághoz.⁴⁹

Bitorlás esetén a szabadalmas két eljárás megindítása közül választhat: vagy bírósági eljárás keretein belül kér jogvédelmet vagy megpróbálkozik közigazgatási úton érvényesíteni az igényét. Ha az illetékes közigazgatási szervtől kérelmezi a jogvita elbírálását, akkor a közigazgatási perrendtartási szabályok alapján a hatóság megállapíthatja a bitorlás fennálltát és kötelezheti a bitorlót a jogsértés megszüntetésére és a jogellenes tevékenység befejezésére. Az anyagi kompenzáció mértékére és a pontos összeg megállapítására azonban a szerv, a Felek

---

⁴⁵ Patent Law, 22. § (2) bekezdés

⁴⁶ International Guide. 168. o.

⁴⁷ Uo.

⁴⁸ Patent Law, 22. §, 4. bekezdés

⁴⁹ Patent Law, 74. §

kérelmére mediáció lefolytatására köteles, mely alternatív vitarendezési módszer sikertelensége esetén bármelyik Fél a polgári peres eljárás szabályai szerint pert indíthat.⁵⁰

Az igénypontok jogértelmezési elvei a gyakorlatban

Ha a szabadalmas a bírói utat választva szeretné érvényesíteni az igényét, akkor a keresetlevél benyújtását követően az eljáró bíróság először a szabadalom által nyújtott jogvédelem határait köteles pontosítani és ezzel egyidejűleg meghatározni, hogy mely technikai elemekre, eljárásokra, illetve alkotórészekre terjed ki a védelem. Ennek a meghatározása a szabadalmi bejelentésben feltüntetett igénypontok alapján történik, azonban a jogosultnak a keresetlevélben kötelezettsége megjelölni azon konkrét igényeket melyek vonatkozásában véleménye szerint bitorlást követett el az alperesként megjelölt jogalany. A jogvédelem alá vont igénypontok meghatározását követően a bíróság értelmezi az igénypontok tartalmát, majd pedig az interpretáció fényében összehasonlítja az egyes pontokat az alperesi találmány műszaki elemeivel. Az eljáró bíróság (hasonlóan a közigazgatási szerv érvényességi kritériumok vizsgálata során alkalmazott interpretációs módszeréhez) az értelmezést egy, a szabadalmi jog területén konstruált jogi fikció segítségével, a *szakember*⁵¹ tudása alapján valósítja meg. A kínai szabadalmi joggyakorlat szerint a *szakember* a találmánnyal összefüggő műszaki területen átlagos készségekkel rendelkezve minden műszaki tudást ismerve tisztában van a szabadalmaztatott találmány előtt feltárt összes technikai megoldással. Az ismert dokumentumok, szabadalmak, technikai elemek és műszaki eredmények fényében ezen fiktív személy képes a megszokott gyakorlati eljárások keretein belül alkalmazni és összehasonlítani az egyes alkotórészeket egymással.⁵² Ebből adódóan az igénypontokat aszerint kell az eljáró bíróságnak értelmezni, ahogyan azt a *szakember* a szabadalom igénypontjaihoz csatolt leírások és rajzok, illetve a Felek által prezentált dokumentumok alapján interpretálná.⁵³

Az igénypontok értelmezése és a szabadalom által nyújtott jogvédelmi kör meghatározása során a bíróságnak a *Ningbo Dongfang Movement Plant v. Jiangyin Jinling Hardware Products Co.* legfelsőbb népi bírósági döntésben megfogalmazott útmutatás szerint kell eljárnia. Az iránymutatás alapján az igénypontok jelentését nem a szó szerinti értelem, hanem az ismertett technikai elemekbe és műszaki megoldásokba immanensen beletartozó lényeges tartalmi részek segítségével kell meghatározni. Ha pedig a védelmi kör nem

---

⁵⁰ Uo.

⁵¹ „a person skilled in the art”- Beijing Guidelines 2017. 12. pont

⁵² Uo.

⁵³ International Guide. 121. o.

állapítható meg az igénypontok alapján, akkor a bíróság a csatolt leírások, technológiai helyreigazítások, magyarázatok, valamint a tervrajzok és modellek mellett az ekvivalencia elvének alkalmazásával⁵⁴ is definiálhatja a szabadalom által oltalmazott technikai elemeket.⁵⁵ Ha ezen referencia dokumentumok, illetve elvek alkalmazásával sem állapítható meg kétséget kizáróan egy adott igénypont jelentése, akkor az eljáró bíróságok a nyilvánosság számára elérhető tanulmányok, könyvek, kézikönyvek, jegyzőkönyvek és más iratok segítségét is igénybe vehetik az elemzés során.⁵⁶

Az ekvivalens műszaki megoldások összehasonlítása

Az igénypontok értelmezését, illetve a jogvédelem alá tartozó konkrét alkotórészek meghatározását követően a bíróság az egyes igénypontokban feltüntetett összes technikai elemet illetően megvizsgálja, hogy az alperesi találmány tartalmaz-e hasonló műszaki elemeket. Ha az igénypontokban foglalt összes alkotórész, műszaki megoldás a jogellenesen hasznosított alperesi technológiában is fellelhető, akkor a bíróság megállapítja a szabadalombitorlás megtörténtét, illetve meghatározza az adott esetben alkalmazandó jogkövetkezményeket. Azonban a szabadalombitorlási perekben az összes konkrét elem, illetve technikai jellemző *stricto sensu* ritkán fordul elő az alperesi technológiában, hiszen általában más eszközökkel és eltérő alkotórészekkel funkcionálnak a bitorlást megvalósító technológiák. Az egyes csekély mértékű differenciák ellenére azonban az ekvivalens megoldások jogértelmezési elv alkalmazásával szintén megállapítható a szabadalombitorlás a bírósági eljárás során. Az ekvivalencia elvét annak érdekében alkalmazzák a szabadalmi joggyakorlatban, hogy kiküszöbölhessék az előbbieken ismertetett jogalkalmazási technika hiányosságait és olyan esetekben is jogvédelmet nyújthassanak a szabadalmas számára, amikor a találmányával ugyan teljes mértékben nem egyező, de lényegileg azonos műszaki megoldásokat hasznosítanak jogellenesen. Természetesen az ekvivalencia elve sem értelmezhető túlságosan kiterjesztő módon, hiszen a jogalkalmazási elvet csak bizonyos tényállási elemek teljesülése és egyes eljárásjogi lépések megtétele esetén lehet applikálni. Például a felperesnek az ekvivalencián alapuló szabadalombitorlás megállapítása érdekében további, a műszaki megoldások közötti hasonlóságot igazoló dokumentumokat, bizonyítékokat,

---

⁵⁴ Interpretation of the Supreme People's Court: Several Provisions Concerning the Application of Laws in the Trial of Patent Dispute Cases (2020 Amendments). 13. §

⁵⁵ *Ningbo Dongfang Movement Plant v. Jiangyin Jinling Hardware Products Co.*, International Guide. 121. o.

⁵⁶ Guidelines for Patent Infringement Determination (2017) Beijing High People's Court. (Beijing Guidelines) 15. pont

illetve részletezett indokolást kell prezentálnia a bírósági eljárás során.⁵⁷ Ezen felül a bíróság kizárólag négy konjunktív feltétel teljesülése esetén deklarálhatja, hogy két alkotórész egymással egyenértékű műszaki megoldásnak minősül. A technikai elemeknek lényegében ugyanazzal az eszközzel, lényegében ugyanazt a funkciót kell teljesíteniük, lényegében ugyanazt az eredményt kell elérniük és ezen esszenciális hasonlóságnak egy *szakember* által, további inventív tevékenység tanúsítása nélkül is észlelhetőnek kell lennie.⁵⁸

Az egyes technikai megoldások akkor minősülnek lényegében azonos eszközöknek, ha alapjaiban megegyező a tartalmi felépítésük (például: gumi helyett más elasztikus alkotórészt használnak az alperesi találmányban). A hasonló műszaki eszközök akkor látnak el lényegében azonos funkciót, ha a saját műszaki megoldásukban, találmányukban egymással megegyező feladat teljesítése érdekében lettek kialakítva (például: lengéscsillapítás). Annak ellenére is érvényes az előző mondatban tett megállapítás, ha a bitorlást megvalósító találmány vizsgált technikai eleme több funkciót is képes ellátni az adott szerkezeten belül.⁵⁹ A harmadik konjunktív feltétel abban az esetben teljesül, ha a hasonló technikai elemek az adott műszaki megoldáson belül lényegében azonos eredményt realizáltak (például: a szerkezet felhevülése esetén csökkent a hőmérsékletet). A negyedik és egyben utolsó feltétel, hogy az eszköz-funkció-eredmény tekintetében fennálló hasonlóságot a szabadalmi jogban objektív viszonyítási alapként szolgáló *szakember* is észlelje. A jogi fikció akkor képes a fennálló tudása és limitált kombinatív képessége alapján felismerni az egyes műszaki megoldások közötti hasonlóságot, ha az adott alkotórészek/elemek egymást kölcsönösen helyettesíthető eszközöknek minősülnek az érintett műszaki területen.⁶⁰ Ha a vizsgált alkotórészek ugyanabba vagy hasonló műszaki kategóriába tartoznak, hasonló elvek szerint működnek, illetve közvetlenül és egyszerűen, bármely más elem átalakítása nélkül helyettesíthetők egymással, akkor a hasonlóság a *szakember* számára is nyilvánvaló lesz.⁶¹

Ebből adódóan, a jogsértés idején fennálló műszaki viszonyokat vizsgálva⁶² az alperesi találmány azon alkotórészei is hozzájárulhatnak a szabadalombitorlás bírósági megállapításához, amelyek a fejezetben bemutatott elv alkalmazásának fényében ekvivalens műszaki megoldásoknak minősülnek.

---

⁵⁷ Beijing Guidelines. 45. pont

⁵⁸ Interpretation of the Supreme People's Court: Several Provisions Concerning the Application of Laws in the Trial of Patent Dispute Cases (2020 Amendments). 13. pont

⁵⁹ Beijing Guidelines. 47. pont

⁶⁰ Beijing Guidelines. 49. pont

⁶¹ Uo.

⁶² Beijing Guidelines. 54. pont

A technika állásához tartozó technológia alperesi kifogás (prior art defense) alkalmazási kérdései – Yangcheng Zetian Machinery Company v. Yancheng Geruite Machinery Company kínai legfelsőbb népi bírósági döntés tükrében

Az érvényességi kritériumok, az igénypontok interpretációs módszerei és a szabadalombitorlás következtében megállapított szankciók minimális differenciákkal, de a nemzetközi szintű jogharmonizációból adódóan a legtöbb jogrendszerben megtalálhatóak. A kínai szabályozás azonban egy alperesi kifogás formájában egy jelentős jogi specifikumot is adaptált a harmadik szabadalmi törvénymódosítás során. A jogszabály 67. §-a szerint, ha az állítólagos bitorló bizonyítani tudja, hogy az általa hasznosított műszaki megoldás egy már korábban feltárt, azaz a technika állásához tartozó technológia részét képezi, akkor az általa megvalósított gazdasági tevékenység nem minősül szabadalombitorlásnak.⁶³ A módosítást annak érdekében realizálta a jogalkotó, hogy az egyes szabadalmak által védett technikai elemek körét szűkítve, a korábbi műszaki megoldásokra ne terjedhessen ki a szabadalmi jogvédelem és a jogalanyok a szabadalombitorlás jogkövetkezményeinek deklarálása nélkül, szabadon hasznosíthassák a közkincsnek minősülő találmányokat.⁶⁴ Ennek következtében, ha az alperes eredményesen bizonyítja, hogy az általa alkalmazott termék/eljárás egy korábbi technológia és az abban kialakított műszaki megoldás alapján lett konstruálva, akkor még a szabadalombitorlás tényállásának megvalósítása esetén sem fogja megállapítani a polgári jogi felelősségét a bíróság.

Az alperesnek ezáltal két kardinális tény fennálltát kell bizonyítania az ellene indított bírósági eljárás során. Először az állítólagos bitorló köteles megjelölni a technika állásához tartozó azon műszaki megoldást, amely alapján megalkotta a felperesi találmányhoz hasonló eszközt. A kínai szabadalmi törvény 22. § (5) bekezdése a következőképpen határozza meg a kulcsfontosságú definíciót: a technika állásához tartozik minden műszaki megoldás, amelyet akár az országban, akár külföldön a szabadalom bejelentése előtt nyilvánosságra hoztak.⁶⁵ A korábban feltárt megoldások közé lejárt szabadalmak, műszaki tanulmányok és publikációk, illetve akár kézikönyvek és szabályzatok⁶⁶ is tartozhatnak, azonban ezen dokumentumoknak a nyilvánosság számára hozzáférhetőnek kell lenniük ahhoz, hogy az alperesi kifogásban hivatkozási alapként szolgálhassanak. A kínai definíció a magyar megfogalmazáshoz képest

---

⁶³ Patent Law, 67. §

⁶⁴ International Guide. 136. o.

⁶⁵ Patent Law, 22. § (5) bekezdés

⁶⁶ A Thyssenkrupp Airportontainers system (Zhongshan) Co., Ltd. v. China International Mariners (Group) Ltd., Shenzhen Cimc Tianda Airport Equipment Co., Ltd., and Guangzhou Baiyun International Airport Co., Ltd. ügyben az alperes a technika állásához tartozó technológia kifogását egy repülőtéri utashíd kézikönyvének egyik függelékére alapozta eredményesen. Ez a jogeset is bizonyítja, hogy a kínai szabályozás relatíve tágan értelmezi a kifogás tárgyát képező dokumentumot.

általánosabb jelleggel bír és kevesebb feltételt tartalmaz, melyből adódóan a jogalkotó a nemzetközi szabályozáshoz viszonyítva tágabb értelmezési lehetőséget biztosít a jogalkalmazók, illetve az esetleges bitorlók számára.⁶⁷

Ha az alperes sikeresen bebizonyította, hogy a műszaki megoldás a bitorlás idején az ismertetett definíció szerint a technika állásához tartozott, akkor második lépésként a saját technikai eszközét kell összehasonlítani a hivatkozott dokumentumban foglalt mechanizmussal. A *Yangcheng Zetian Machinery Company v. Yancheng Geruite Machinery Company* döntésben megfogalmazott állítások alapján, az összehasonlítás során az alperesi eszköznek csak azon alkotórészeit kell a vizsgálat tárgyává tenni, amelyek a felperesi találmány igénypontjaival megegyeznek vagy azokkal ekvivalensnek minősülnek, hiszen csak a jogvédelem alá eső technikai elemek tekintetében alkalmazható az alperesi kifogás.⁶⁸ Az alperes által hasznosított eszköz releváns alkotórészeinek nem szükséges a korábban feltárt megoldással teljesen azonosnak lenniük, hanem az ekvivalencia elvének alkalmazásával is eredményes lehet a védekezés. Az alperesi műszaki megoldás részei, akkor tekinthetők a technika állásához tartozó technológiával ekvivalens elemeknek, ha az összehasonlított alkotórészek - az adott műszaki területre jellemző szokások alapján – egymást közvetlenül helyettesíthető eszközöknek minősülnek.⁶⁹ Ha a szabadalombitorlást megvalósító összes alkotórész azonos vagy ekvivalens a hivatkozott korábbi megoldással, akkor a bíróság helyt ad az alperesi kifogásnak és nem hoz marasztaló ítéletet az ügyben. Főszabály szerint ahhoz, hogy az alperes polgári jogi felelősségét ne állapítsák meg a szabadalmi perben, az állítólagos bitorló csak egyetlen korábban feltárt megoldással való azonosságra/ekvivalenciára alapozhatja a kifogását, így több műszaki megoldás kombinálása esetén nem lehetséges ezt az eljárásjogi eszközt igénybe venni. Az alperes a technika állásához tartozó korábbi technológiát kizárólag a konkrét műszaki terület köztudott ismereteivel kapcsolhatja össze, ettől eltérő esetkörökben azonban eredménytelen lesz a védekezési eszköz.⁷⁰

Az állítólagosan szabadalombitorlást elkövető jogalanyok a peres eljárás során értelemszerűen más kifogással, illetve védekezési módszerrel is élhetnek.⁷¹ A kínai szabadalmi szabályozásnak azonban az egyik kiemelkedő specifikuma, hogy a jogalkotó jogalapot ad arra, hogy kétséget kizáróan megállapítható szabadalombitorlás esetén, a két prezentált tény

---

⁶⁷Certain aspects of national/regional patent laws.

https://www.wipo.int/export/sites/www/scp/en/national_laws/prior_art.pdf (Letöltve: 2024. október 28.)

⁶⁸ *Yangcheng Zetian Machinery Company v. Yancheng Geruite Machinery Company*. International Guide. 137. o.

⁶⁹ *Foshan Shunde Fashion Electrical Appliances Mfg. Co. v. Zhejiang iSMAL Hi-Tech Electrics Co.*, Uo.

⁷⁰ Beijing Guidelines. 137. pont

⁷¹ Patent Law, 77. §, 75. § (2) bekezdés

eredményes bizonyításával nem marasztalható el a bitorlási perben az alperes. A 2008-tól alkalmazott jogintézmény azonban procedurális félreértéseket és a megadott szabadalmak érvényességének tömeges felülvizsgálatát eredményezte az elmúlt években. Az alperesi kifogás következtében az esetek számottevő részében a korábbi műszaki megoldással való hasonlóság miatt az egyes felperesi találmányok érvényessége megkérdőjelezhető vált. Mivel a szabadalmi perekben a per tárgyát képező találmány validitásával kapcsolatban egy *praesumptio iuris*-t állított fel a jogalkotó, így egy bírósági eljárás során e vélelem megdöntését nem kísérelheti meg a bitorló jogalany. A felperesi szabadalom érvénytelenségének megállapítását mindössze egy külön közigazgatási eljárás megindításával kérelmezheti az alperes. Ha az eljárást a szabadalmi törvény 45. § alapján kezdeményezi az alperes, akkor a szabadalombitorlási pert automatikusan felfüggeszti az eljáró bíróság, mely eljárásjogi lépés a bitorlási perek tömeges elhúzódását eredményezi.⁷²

Ezen felül a jogintézményt alkalmazó ügyekben hozott egyes ítéletek közötti szignifikáns diszkrétanciák jogalkalmazási disszonanciát eredményeztek a kínai joggyakorlatban. Az alperesi kifogással összefüggő egyes definíciók és kombinációk eltérő értelmezése következtében megemelkedett a szabadalombitorlási perekben hozott elsőfokú határozatokkal szemben benyújtott fellebbezések aránya, valamint jelentősen megnőtt a Kínai Legfelsőbb Népi Bíróság bitorlási kérdésekkel kapcsolatos ügyterhe is az elmúlt időszakban.⁷³ A tendencia következtében ugyan a Legfelsőbb Népi Bíróság számtalan jogértelmezést segítő dokumentumot publikált, azonban a jogintézmény hiátusai továbbra is fennállnak és jelentős nehézségeket okoznak a jogalanyok és a jogalkalmazók számára egyaránt.

A szabadalombitorlás jogkövetkezményei – a büntető kártérítés megállapításának feltételei

Ha a bíróság a fejezetben bemutatott elvek alkalmazásával, illetve a felperesi szabadalom igénypontjaiban részletezett technikai elemeknek az alperesi műszaki megoldással való összevetését követően arra a megállapításra jut, hogy szabadalombitorlás történt, akkor a fejezetben bemutatott jogkövetkezményekkel szankcionálhatja a jogsértő alperest. A szabadalmi törvény 11. §-ban megfogalmazott bármely magatartás tanúsítása esetén a bíróság általános jogkövetkezményként kötelezi a bitorló alperest a jogellenes tevékenység abbahagyására. A kínai Polgári Törvénykönyv 179. § a polgári jogi felelősség megállapítása

---

⁷² Several Provisions on Issues Concerning Application of Law to the Trial of Patent Disputes released by the Supreme People's Court, 2021. 5. §

⁷³ Zhang Taolve-Qiao Lin: Prior art defense in patent infringement litigation in China: Overview of 12-year-long judicial practice (I). China patents and trademark, 2022. évi 1. szám. 61. o.

esetén alkalmazható jogkövetkezmények között a jogsértés megszüntetése mellett a (8) bekezdésben feltünteti az anyagi kompenzáció elrendelését.⁷⁴

A bemutatott jogkövetkezmények mellett 2020-tól a bíróságok szándékos és súlyos szabadalombitorlás esetén represszív, elrettentő célzattal büntető kártérítést ítélni meg a Kínai Népköztársaságban. A büntető kártérítés, mint szankció kiszabásának a lehetőségére a Polgári Törvénykönyv 1185. §-a jelenti a jogalapot, mely rendelkezés deklarálja, hogy bizonyos tényállási elemek megvalósulása esetén az eredeti kártérítési összegnek akár az ötszörösét is kiszabhatja az eljáró bíróság.⁷⁵ A bitorlási tevékenységnek a büntető kártérítés megállapításához elsősorban szándékosnak kell lennie, mely például azon esetekben valósulhat meg, amikor az alperes munkaviszonyban, megbízási vagy vállalkozási jogviszonyban áll a felperessel és a köztük lévő jogviszony következtében hozzáféréssel rendelkezett az általa jogellenesen hasznosított szellemi tulajdonhoz.⁷⁶ A második konjunktív feltétel a pár éve bevezetett szankció megítéléséhez, hogy az alperes által elkövetett szabadalombitorlásnak súlyosnak kell minősülnie. A bitorlás súlyosságát az elkövetés módjának, idejének, tartamának, következményeinek, valamint az alperesnek a vitarendezés és a peres eljárás során tanúsított magatartásának a figyelembevételével állapítja meg a bíróság.⁷⁷

---

⁷⁴ Civil Code of the People's Republic of China. 179. §

⁷⁵ Civil Code of the People's Republic of China. 1185. §

⁷⁶ International Guide. 145. o.

⁷⁷ Uo.

kritériumot nem teljesíti, akkor a Hivatal nem ad jogvédelmet a kérelmező számára. Egy műszaki megoldás akkor minősül újdonságnak, ha az alkotórészei és összetétele nem képezi bármely technika állásához tartozó technológia részét.⁸³ A szabadalmi jog területén kulcsfontosságú fogalmat a következőképpen definiálta a jogalkotó: korábban feltárt megoldásnak tekinthető a szabadalmi igény bejelentése előtt szabadalmaztatott találmány, írásbeli publikációban ismertetett technológia, vásárlásra felajánlott eszköz, illetve minden más műszaki megoldás, amely mindenki számára megismerhetővé vált.⁸⁴ Ezen felül a technika állásához tartoznak azon már garantált szabadalmak vagy kérelemben bejelentett eszközök is, amelyek ugyanazt a találmányt más feltaláló megjelölésével tüntették fel.⁸⁵

Az újdonság kritériumán felül a műszaki megoldásnak a szabadalom megszerzéséhez két további konjunktív feltételt kell teljesítenie: iparilag alkalmazható, vagyis a gazdasági életben hasznosítható eszköznek és innovatív tevékenységgel létrehozott találmánynak kell lennie. A feltalálói tevékenység meglétét a jogalkalmazó szerv mindig a szabadalmi jog területén elengedhetetlen jogi fikció, vagyis a *szakember szemszögéből* vizsgálja és próbálja az érdekeltek által prezentált dokumentumok, valamint a korábban feltárt adatok alapján azonosítani, hogy a vizsgált műszaki megoldások nyilvánvaló kombinációnak/eredménynek tekinthetők-e.⁸⁶ A „nyilvánvalóság”, vagyis az innováció kritériumát az 1952-es új szabadalmi törvény vezette be a szabadalmi szabályozásba, hiszen a kodifikációig mindössze az első két feltétel fennálltát vizsgálták a validitási kérdések eldöntése folyamán a jogalkalmazók. A jogalkotó az interpretációs módszert, illetve viszonyítási alapot egy több évtizedes bírósági gyakorlatot követően emelte törvényi szintre⁸⁷, mely azóta a szabadalmi szabályozás és jogalkalmazás egyik legfontosabb alappillérvé vált.

A szabadalmi szabályozás intézményi hátterét tekintve az Amerikai Egyesült Államok Szabadalmi és Védjegy Hivatala rendelkezik a szabadalmi bejelentések elbírálásának és a szabadalmak garantálásának hatáskörével, míg a szabadalombitorlás tényállásának megvalósítását és a jogsértés jogkövetkezményeit elsőfokon az illetékességgel rendelkező kerületi bíróságok határozzák meg. A közigazgatási és az igazságszolgáltatási szerv közötti hatáskör-megosztás azonban egy procedurális kérdésben eltér a kínai szabályozástól. A szabadalombitorlási perekben az állítólagos bitorló a polgári peres eljárás keretein belül is kérelmezheti a felperesi szabadalom érvényességének a felülvizsgálatát. Ennek következtében

---

⁸³ US Patent Law. 102. §

⁸⁴ US Patent Law. 102. § (a) bekezdés (1) pont

⁸⁵ Uo.

⁸⁶ US Patent Law. 103. §

⁸⁷ *Hotchkiss v. Greenwood*, 52 U. S. 248 (1850)

az alperesnek nem szükséges közigazgatási út igénybevételével (és automatikusan a polgári peres eljárás felfüggesztésével) indítványoznia a per tárgyát képező szabadalom érvénytelenségének a megállapítását, hanem az ellene indított bitorlási per során kérheti a konkrét validitási kontrollt. Ha az alperes korábbi feltárt megoldások és vizsgálati eredmények prezentálásával képes kétséget kizáróan bizonyítani a felperesi szabadalom érvénytelenségét, akkor az adott ügyben mentesülhet a polgári jogi felelősség alól.⁸⁸ Az alperes az *America Invents Act* rendelkezései következtében azonban 2012 óta közigazgatási úton is kérelmezheti a felperesi szabadalom érvényességi felülvizsgálatát. Az *inter partes review (IPR)* nevű közigazgatási eljárásjogi eszközt egyre számottevőbb mértékben veszik igénybe a jogalanyok, mely tendencia - hasonlóan a hazai és a kínai szabályozáshoz - jelentősen megnövelte a szabadalombitorlási perek hosszát.⁸⁹ Egyes innováció és versenyképesség javítására és fejlesztésére irányuló kutatások, az amerikai gyakorlatban relatíve újdonságnak minősülő procedurális jogosultságot a korszerű és hatékony szellemi tulajdonvédelem egyik legfőbb akadályának és a közeljövőben módosítandó jogintézményének tekintik.⁹⁰

Közvetlen és közvetett szabadalombitorlás, valamint az alperes védekezési lehetőségei

A hatályos amerikai szabadalmi törvény – ellentétben a kínai szabályozással⁹¹ – a szabadalom tárgyával egyező vagy azzal ekvivalens műszaki megoldást jogellenesen hasznosító jogalanyok mellett, azon személyek deliktuális felelősségét is megállapítja, akik mindössze közvetetten vettek részt egy szabadalombitorlás előidézésben. A szabadalmi törvény 271. § (a) bekezdése alapján a már szabadalmaztatott találmány engedély nélküli előállítása, használata, eladásra való felkínálása, eladása vagy az Amerikai Egyesült Államokba való importálása valósítja meg a közvetlen szabadalombitorlás tényállását.⁹² A közvetlen szabadalombitorlás megállapítását szintén két jogalkalmazási elv használatával állapítja meg elsőfokon a kerületi bíróság. Ha a szabadalomban rögzített igénypontok összes eleme, teljes mértékben megegyezik egy későbbi műszaki megoldás alkotórészeivel, akkor a másodlagosan alkalmazott metódus igénybevétele nélkül is jogellenesnek deklarálnak a cselekedet. Ha a

---

⁸⁸ US Patent Law. 282. § (b) bekezdés.

⁸⁹ Andrei Iancu-Michael Fleming-C. Maclain Wells: Indefiniteness in inter partes review proceedings. *Journal of the Patent and Trademark Office Society*, 98. szám 1. évfolyam, 4-20. o.

⁹⁰ A report of the CISC Economic Security and Technology Department: Staying Ahead in the Global Technology Race. A Roadmap for Economic Security. 22. o.

⁹¹ A kínai szabadalmi törvény nem határozza meg a közvetett szabadalombitorlás fogalmi elemeit, azonban a bíróságok az ítélezési tevékenységük során bizonyos esetekben alkalmazzák a bitorlás ezen fajtáját illetően kialakított nemzetközi jogalkalmazási doktrínákat.

⁹² US Patent Law. 271. § (a) bekezdés.

technikai elemek nem egyeznek maximálisan, azonban a jogsértés idején eszköz-funkció-eredmény tekintetében esszenciális hasonlóságot mutatnak egymással, akkor az ekvivalencia elvét alkalmazva szintén megállapításra kerülhet a közvetlen szabadalombitorlás. A szabadalmi törvény 271. § (b) bekezdésében azon jogalanyok, akik aktívan hozzájárulnak egy szabadalombitorlás realizálásához, ugyanolyan mértékű polgári jogi felelősséggel rendelkeznek, mint a bitorlást elkövető személyek.⁹³ A közvetett bitorlás megállapításához a felperesnek bizonyítania kell, hogy az alperes aktívan és tudatosan segítette a bitorló jogellenes tevékenységét.⁹⁴

A szabadalombitorlási perekben az alperes számszerűen több védekezési lehetőséggel rendelkezik, mint a hazai, illetve a kínai jogi normák alapján. A szabadalmi törvény 282. § (b) bekezdése a bírósági eljárás folyamán négy alperesi kifogás használatát engedélyezi.⁹⁵ Az alperes bizonyítékokkal alátámaszthatja, hogy nem valósította meg a szabadalombitorlás tényállását, nem állapítható meg a polgári jogi felelőssége, nem hajtható végre az ítélet, valamint nem érvényes a felperesi szabadalom. Ezen felül bármely más tény vagy magatartás, az eset konkrét körülményeire tekintettel az alperesi védekezés alapjául szolgálhat: az *equitable estoppel* elv alapján a felperes megtévesztő magatartása miatt mentesülhet a polgári jogi felelősség alól az alperes⁹⁶, míg a szabadalmaztatott találmány kísérleti, illetve korábbi alkalmazása esetén szintén nem valósít meg szabadalombitorlást az állítólagos bitorló.⁹⁷ A bírósági eljárásban alkalmazható alperesi kifogások közül azonban, az eljárási rendszer sajátosságaiból adódóan a szabadalom érvénytelenségét állító védekezési lehetőség tekinthető valóban amerikai specifikumnak.

Az ekvivalencia elve a Graver Tank and Mfg. v. Linde Air Products Co. ügyben hozott ítélet alapján

Az ekvivalens műszaki megoldások összehasonlítása a szabadalom garantálása érdekében lefolytatott közigazgatási eljárásban, illetve a szabadalombitorlás megállapítása iránti perben is kardinális kérdéskör, így a Legfelsőbb Bíróság többször is megpróbálkozott egy objektív metódus kialakításával az ítélezési tevékenysége során. Mivel a jogalkotó az amerikai szabadalmi rendszer első évtizedeiben mindössze a jogterület általános jogelveit és definícióit deklarálta, ennek okán az igazságszolgáltatás legfőbb szervére hárult az egyes gyakorlati

---

⁹³ US Patent Law. 271. § (b) bekezdés.

⁹⁴ International Guide. 438. o.

⁹⁵ US Patent Law. 282. § (b) bekezdés.

⁹⁶ *A. C. Aukerman Co. v. R. L. Chaides Construction Co.*, 960 F. 2d (1992)

⁹⁷ *Madey v. Duke University*, 336 F. Supp. 2d (2002)

kérdések tekintetében felmerült problémák megoldása és a bíróságok által alkalmazható jogértelmezési módszerek kialakítása.

A szabadalmi jog területén kiemelkedő jelentőséggel bíró ekvivalencia elvét már egy 1853-as legfelsőbb bírósági határozatban értelmezte a szerv.⁹⁸ A precedensben tett megállapításokat egy száz évvel későbbi döntés fejtette ki részletesebben és határozta meg az ekvivalencia elvének alkalmazási esetköreit. A *Graver Tank and Mfg. v. Linde Air Products Co.*⁹⁹ ügyben egy új hegesztési eljáráshoz hasonló technológia alkalmazása miatt indított szabadalombitorlási ügyet vizsgált felül a bíróság, mely során a következő megállapításokat deklarálta elvi szinten. A szabadalombitorlási ügyekben elsődlegesen a szabadalmaztatott találmány konkrét igénypontjait kell alkotórészről-alkotórészre, elemről-elemre a szó szerinti jelentése által összehasonlítani a bitorló eszköz részeivel. A konkrét jogeset tényállására vonatkoztatva, ha a találmány egyik igénypontja alkáliföldfémek kombinációját nevesíti (az adott technológia kalciumot és magnéziumot tartalmazott), akkor a hasonló műszaki megoldásban ezen elemek meglétét kell vizsgálni. Ha a szabadalmat bitorló eszközben a műszaki eredményt szintén kis sűrűségű fémek felhasználásával valósították meg, akkor az adott igénypont tekintetében megállapítható a szabadalombitorlás és nem szükséges további elemzést lefolytatni a bíróságnak. Az ítélezési tevékenységük során azonban a bíróságok ráeszméltek arra, hogy mindössze az előző jogalkalmazási módszer használatával lehetőséget teremtenének a jogalanyoknak arra, hogy a szabadalmaztatott találmányhoz hasonló, de más alkotóelemekből konstruált eszköz hasznosításával ne valósítsák meg a szabadalombitorlás tényállását.¹⁰⁰ Mivel a teljesen nyilvánvaló szabadalombitorlás (amikor az összes alkotórész kivétel nélkül megegyezik egy korábban szabadalmaztatott találmány elemeivel) relatíve ritkán fordul elő a joggyakorlatban¹⁰¹, így a bíróságnak a megfelelő jogvédelem garantálása érdekében részletesen kikellett dolgoznia az ekvivalencia elvét az adott jogterületen. A doktrínát a *Winans v. Denmead* precedens óta ugyan folyamatosan alkalmazták (lásd: *Sanitary Refrigerator Co. v. Winters*¹⁰², *Union Paper-Bag Machine Co. v. Murphy*¹⁰³, *Imhauser v. Buerk*¹⁰⁴), azonban a hegesztési eljárással összefüggésben keletkezett *Graver Tank and Mfg. v. Linde Air Products Co.* ügyben hozott határozat foglalta össze a jogalkalmazást, illetve a jogértelmezést segítő elv kulcsfontosságú elemeit. Egy műszaki megoldásnak egy szabadalom tárgyát képező eszközzel

---

⁹⁸ *Winans v. Denmead*, 56 U.S. 330 (1853)

⁹⁹ *Graver Tank and Mfg. v. Linde Air Products Co.*, 339 U. S. 605 (1950)

¹⁰⁰ *Graver Tank and Mfg. v. Linde Air Products Co.*, 607. pont

¹⁰¹ Uo.

¹⁰² *Sanitary Refrigerator Co. v. Winters*, 280 U. S. 30 (1929)

¹⁰³ *Union Paper-Bag Machine Co. v. Murphy*, 97 U.S. 120 (1877)

¹⁰⁴ *Imhauser v. Buerk*, 101 U.S. 656 (1879)

való hasonlóságát kizárólag a technika állásához tartozó korábbi technológiáknak, az adott szabadalom tartalmának és az eset összes körülményének vizsgálatát követően deklarálnak az eljáró bíróság.¹⁰⁵ Az elv alkalmazása folyamán a bírói szervnek a vizsgált alkotórész technológiában betöltött funkcióját és az általa realizált eredményt, valamint a többi elemmel való kapcsolatát kell elsődlegesen tanulmányoznia. Az analízist a konkrét műszaki területen jártas fiktív személy, azaz a *szakember* szemszögéből kell lefolytatnia a jogalkalmazónak.¹⁰⁶

A *szakember* jogi fikciójának megalkotásával az amerikai jogalkotó minimálisra redukálta az eljárások során felmerülő szubjektív elemeket, azonban a fikció konkrét jelentését, illetve a *szakember* lexikális tudásának terjedelmét és a kombinatív képességének határait az Amerikai Legfelsőbb Bíróság dolgozta ki joggyakorlata során. A *szakembert*, mint objektív viszonyítási alapot John Roberts főbíró szerint annak érdekében vezették be a szabadalmi szabályozásba, hogy az egyes alkotórészek kombinálásának, illetve a műszaki megoldások létrehozásának az innovatív erejét a „találmány” megalkotásakor fennálló viszonyok és az akkori technika állásához tartozó technológiák elemzésével értékeljék a jogalkalmazás folyamán. Egy idő után ugyanis a vizsgálatot lefolytató személyek könnyedén beleeshetnek abba a hibába, hogy az ítélkezési tevékenység idején meglévő tudás birtokában, *ex post* bírálják el a szabadalmi jogvitát.¹⁰⁷ A hibás jogalkalmazás elkerülése érdekében a Legfelsőbb Bíróság precedensek meghozatala révén számtalan metódust alakított ki a jogi fikció szakértelmével és kombinatív képességével összefüggően (pl.: *teaching-suggestion-motivation* teszt¹⁰⁸), azonban a *Graham v. John Deere Co.*¹⁰⁹ és a *KSR International Co., v. Teleflex Inc.* legfelsőbb bírósági határozatokban foglalt szemléletmód minősül a legfontosabb viszonyítási alapnak. A két ügyben megfogalmazott megközelítés alapján a *szakember* tudása nemcsak a már korábban szabadalmaztatott műszaki megoldásokra, illetve tudományos munkákra korlátozódik, hanem átlagos kreativitási képességekkel rendelkezve felismeri az adott terület aktuális fejlődési trendjeit és képes egyszerű és kiszámítható kombinációkat realizálni. Ebből adódóan a jogalkalmazó szerveknek az eljárásuk során a nyilvánvalóság megállapításához azt kell eldönteniük, hogy a vizsgált technológia kiszámítható (pusztán már fennálló találmányok

---

¹⁰⁵ *Graver Tank and Mfg. v. Linde Air Products Co.*, 609. pont

¹⁰⁶ Uo.

¹⁰⁷ „*obviousness is deceptive in hindsight*” John Roberts főbírónak a *KSR International Co., v. Teleflex Inc.* ügy tárgyalása során mondott szavai rávilágítottak az ismertett jogi fikció hiányában való jogalkalmazási problematikára.

¹⁰⁸ A jogértelmezési módszer alapján egy szabadalmi igény akkor tekinthető a *szakember* perspektívájából nyilvánvaló műszaki megoldásnak, ha az adott terület általános ismeretei és a technika állásához tartozó korábbi technológiák tartalmazzák a szabadalomban megjelenített metódust (*teaching*), ismertetik a módszerrel megoldani kívánt technikai problémát (*motivation*) és *expressis verbis* javasolják a konkrét műszaki megoldást (*suggestion*). *KSR International Co., v. Teleflex Inc.*, 550 U. S. 398 (2007)

¹⁰⁹ *Graham v. John Deere Co. of Kansas City*, 383 U.S. 1 (1966)

alkotórészeinek ötvözése) vagy innovatív (többlethatás kiváltására alkalmas) műszaki megoldásnak minősül az adott eset kontextusában.

Ha a *szakember* számára nyilvánvaló, hogy az egyik alkotórész a vele hasonlóságot mutató másik elemmel, azonos hatást elérve felcserélhető, akkor a szabadalombitorlás elbírálása során az alkotórészt ekvivalens műszaki megoldásnak kell tekinteni. A *Graver Tank* precedens kiválóan prezentálja a doktrína alkalmazását: a szabadalom igénypontjaiban feltüntetett kémiai elemek a szintén hegesztésre használt technológiában külön-külön nem voltak jelen, hanem az alkáliföldfémek használata (kalcium és magnézium kombinálása) helyett mangán applikálásával érte el ugyanazt az eredményt az állítólagos bitorló. Vegyészeti tanúvallomások, kémiai szakirodalmak és korábbi szabadalmak alapján a bíróság arra a következtetésre jutott, hogy egy *szakember* számára is nyilvánvaló ténynek minősül a mangán hegesztési eljárások során történő alkalmazása. Ebből adódóan ugyan a szabadalmi jogvédelem az igénypontok szó szerinti értelmezése alapján mindössze az alkáliföldfémek kombinációjára terjedt ki, azonban az ekvivalens műszaki megoldás megalkotója a mangán felhasználásával ugyanúgy szabadalombitorlást követett el a konkrét esetben.

A büntető kártérítés hatása az innovációra

Szabadalombitorlás esetén a bíróság több jogkövetkezményt is foganatosíthat a bitorlóval szemben, mely szankciókat a szabadalmi törvény 283. és 284. §-ai tartalmazzák részletesebben. A hazai és a kínai szabályozáshoz hasonlóan a jogsértő tevékenység abbahagyására, avagy a jogellenes tevékenységtől való tartózkodásra (*injunction*), illetve kártérítés fizetésére kötelezheti a bitorlást megvalósító jogalanyt a szerv.¹¹⁰

A jogalkotó a szellemi alkotásokkal összefüggésben keletkezett jogok megsértésétől való visszatartás érdekében azonban deklarálta, hogy szándékos szabadalombitorlás esetén a felperes teljes kárának háromszorosa is kiszabható anyagi kompenzációként. Ez az úgynevezett büntető kártérítés (*punitive damages*) az angolszász jogrendszerekben fejlődött ki, azonban az 1960-as években megkezdődött amerikai kártérítési expanzióval vált a jogalkalmazás kardinális elemévé.¹¹¹ A bíróságok ezen jogkövetkezmény alkalmazásával a büntetőeljárás garanciális alapelveihez való kötöttség nélkül, büntetőjogi definíciók és vizsgálati módszerek felhasználásával állapítanak meg hatalmas nagyságú kártérítési összegeket.¹¹² A represszív

---

¹¹⁰ US Patent Law. 283. és 284. §.

¹¹¹ Pokol Béla: Az amerikai kártérítési expanzió jogszociológiai elemzése. *Gazdaság és Jog*. 2002. évi 5. szám, 14-18. o.

¹¹² Pokol: 14. o.

szankció bevezetése mögött Pokol Béla szerint kettős jogalkotói szándék áll. A büntető kártérítés kiszabásával elsődlegesen a károkozót kívánják elrettenteni a szellemi alkotások jogának jövőbeli megsértésétől, míg másodlagosan a károsultat ösztönözik a bíróság előtti igényérvényesítésre.¹¹³ A jogkövetkezmény ezen felül – büntetőjogi fogalmakkal élve – a speciális, bitorlás tényállását megvalósító személy későbbi jogellenes magatartásának megelőzése mellett generális prevencióként is szolgál a jogrendszerben és ezáltal más jogalanyokat is elrettent a szándékos szabadalombitorlás tanúsításától.

Az átfogó szellemi tulajdonvédelmi mechanizmus azonban sajnálatos módon negatív gazdasági és társadalmi folyamatokat¹¹⁴ is megindíthat, mely során a hatalmas kártérítési összegektől való félelem következtében csökkenhet az innovációs, illetve a versenyképesség az Amerikai Egyesült Államokban. Mindössze a szabadalombitorlás szándékos „alakzata” esetén alkalmazható a büntető kártérítés jogkövetkezménye, azonban az egyes technikai elemek nem adekvát megváltoztatása, illetve a szabadalmi szabályozás specifikus jogelveivel nem egyező kombinatív tevékenység/alkotómunka is teret adhat a represszív szankció megállapításának. Mivel sok esetben csekély differenciák különböztetik meg a jog által megengedett magatartást a polgári jog által is súlyosan szankcionált szabadalombitorlástól, így a jogalanyok inkább elkerülik a magas jogi kockázattal¹¹⁵ járó tevékenységet, mellyel jelentős negatív hatást realizálnak a kutatás-fejlesztés területén, valamint a gazdasági szektorban.

Az elmúlt évtizedekben tapasztalt innovációs regresszió tendenciájának megváltoztatása céljából a politikusok és az állami stratégiák megalkotói kiemelkedő figyelmet terveznek fordítani a szellemi tulajdon védelmét garantáló jogi normák felülvizsgálatára. A döntéshozók a technológia folyamatos fejlődéséhez alkalmazkodó, korszerű és hatékony szabadalmi szabályozás megteremtése érdekében az inadekvát eljárásjogi eszközök és a büntető kártérítés jogintézményének a modifikálását irányozták elő elsődlegesen.¹¹⁶

---

¹¹³ Uo.

¹¹⁴ Pokol: 17. o. A kártérítési expanzió negatív hatásának tekinthető a defenzív gyógyászat kialakulása, felelősségi adó bevezetése, stb.

¹¹⁵ Pokol: 18. o.

¹¹⁶ A Roadmap for Economic Security. 22. o.

***De lege ferenda* javaslatok, *pro futuro* ajánlások**

A három szabadalmi szabályozási rendszer vizsgálatát követően egyértelműen megállapítható egy nemzetközi jogharmonizációs tendencia a szellemi alkotások jogának és a szellemi tulajdon védelmének a területén. A Szellemi Tulajdon Világszervezetének, illetve az elmúlt évtizedek során megalkotott és a tagállamok által ratifikált nemzetközi egyezményeknek, valamint az államok között kialakított bilaterális megállapodásoknak köszönhetően a szabadalmi jog legfontosabb jogintézményei lényegileg azonos szabályozási alapokon nyugszanak. A jogterület két kardinális definíciója, a technika állásához tartozó technológia, valamint a jogértelmezés fundamentumának minősülő *szakember* jogi fikciója is érdemben megegyező jelentés szerint alkalmazandó a három vizsgált jogrendszerben. A korábban feltárt megoldások köre ugyan a kínai szabadalmi törvény 22. § (5) bekezdésében meghatározott általános definíció alapján tágabban, míg az amerikai részletesebb fogalom alkalmazásával szűkebben értelmezendő, azonban a hazai szabályozáshoz hasonlóan a mások által megismerhető és hozzáférhető dokumentumokat tekintik a technika állásához tartozó műszaki megoldásoknak. A *szakembert*, mint a szabadalmi jog objektív perspektíváját is ugyanazon cél elérése érdekében, hasonló szakmai tudással ruházták fel a jogalkotók. Az esetlegesen eltérő joggyakorlat és specifikus interpretációs módszerek (pl.: *teaching-suggestion-motivation* teszt, *Thyssenkrupp* jogeset) ellenére is a két jogintézmény szinte azonos metódus alapján értelmezendő a vizsgált jogrendszerekben.

Ezen felül egy műszaki megoldás ugyanazon hármas kritériumrendszer teljesítése esetén minősíthető szabadalmi oltalomban részesülő találmánynak, így mindhárom elemzett jogrendszerben az újdonság-feltalálói tevékenység-ipari alkalmazhatóság jellemzőit kötelesek az egyes technológiák realizálni. A konjunktív kritériumok konkrét fogalmi elemei mellett az egyes alkotórészek összehasonlítása során alkalmazott jogértelmezési módszerek is megegyeznek egymással, hiszen míg az újdonság feltételének vizsgálatánál a „*különálló összehasonlítás*” doktrínájára tekintettel csak egyetlen korábban feltárt megoldással vetik össze a kérdéses technológiát, addig a feltalálói tevékenység értékelésénél már több műszaki megoldás kombinálásával és a „*nyilvánvalóság*” elvének figyelembevételével hasonlítják össze a konkrét termékeket, illetve eljárásokat egymással. A hazai és az amerikai definíció mellett azonban említésre méltó a második feltétel kínai megközelítése, hiszen a jogalkotó egy általános megfogalmazás helyett már a későbbi jogalkalmazást segítő többletkritériumokat deklarál a szabadalmi törvényben. Véleményem szerint a szabadalmak érvényességére vonatkozó hazai jogi normák a minimális eltérések ellenére is adekvátak, illetve a nemzetközi

gyakorlattal egyező szabályozásnak minősülnek, így ezen tárgykört illetően nem érdemes változtatást eszközölnie a jogalkotónak.

A hazai szabályozáshoz hasonlóan az amerikai és a kínai jogrendszer szerint is egy iparjogvédelemre szakosodott közigazgatási szerv rendelkezik az egyes szabadalmak érvényességének a vizsgálatának és ezáltal a szabadalmak garantálásának a hatáskörével. A szabadalmi oltalom tartalmát és a szabadalom tárgyát képező találmány védelmét illetően szintén hasonló jogi normákat alkottak a vizsgált államok. A jogellenesen cselekvő jogalanyok az elemzett szabadalmi törvényekben taxatív felsorolt magatartásoknak, a szabadalmas engedélye nélküli tanúsításával valósítják meg a szabadalombitorlás tényállását. A szabadalmi jogosult a kizárólagos hasznosítási jogából eredően a konkrét magatartást realizáló bitorlóval szemben felléphet az állam által biztosított eljárásjogi kereteken belül. Az igényérvényesítés procedurális kérdéseit illetően azonban eltérés figyelhető meg a három szabadalmi szabályozás között. Míg az Amerikai Egyesült Államokban és Magyarországon kizárólag a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságok jogosultak a szabadalombitorlás elbírálására, addig a Kínai Népköztársaság jogrendszere szerint a szabadalmas diszkrecionális jogkörébe tartozik annak az eldöntése, hogy közigazgatási vagy bírósági eljárás igénybevételel kér jogvédelmet az államtól. Az egyes szabadalombitorlást érintő esetek komplexitására és a polgári jog által garantált jogkövetkezményekre tekintettel álláspontom szerint a hazai és az amerikai szemléletmód minősül követendő példának.

A szabadalombitorlási perekben – hasonlóan a szabadalom érvényességéhez szükséges hármas kritériumrendszer vizsgálatához – az egyes államok bíróságai érdemben azonos jogalkalmazási módszereket és interpretációs elveket használnak az eljárás során. A szabadalomban megjelölt egzakt igénypontokat az állítólagosan bitorló műszaki megoldás egyes alkotórészeivel elsődlegesen az igénypontokban meghatározott technikai elemek és eljárások szó szerinti, valamint a csatolt leírások és rajzok alapján értelmezhető jelentése alapján hasonlítják össze. Ha a két technológia nem minősül teljesen azonosnak egymással, akkor a jogalkalmazó az ekvivalencia elvét is alkalmazhatja a vizsgálat folyamán. Mivel a hazai joggyakorlatban az amerikai *Graver Tank v. Linde Air Products leading-case*-ben megfogalmazott hármas azonossági teszt alapján állapítják meg az egyes műszaki megoldások közötti egyenértékűséget, így az amerikai szabályozás teljes mértékben megegyezik a magyar jogalkalmazással. A kínai megközelítés ugyan egy negyedik konjunktív feltételt is a doktrína esszenciális elemeként nevesít, azonban az eszköz-funkció-eredmény lényegi vizsgálata folyamán érdemben nem tér el a hazai joggyakorlattól.

A szabadalmi oltalom fennállása során a szabadalom validitási felülvizsgálatára és esetlegesen az érvénytelenségének megállapítására eltérő jogalkalmazási szervek vannak feljogosítva az egyes államokban. Míg a kínai szabályozás a korábbi magyar gyakorlathoz hasonlóan a szabadalmak garantálására jogosult közigazgatási szerv hatáskörébe utalta az utólagos érvényességi kontroll lefolytatását, addig az amerikai szabályozás egy folyamatban lévő bírósági eljárás esetén elsődlegesen (de nem kizárólagosan) az eljáró bíróságokat hatalmazta fel az invaliditás vizsgálatára. Két évvel ezelőtt hazánkban a módosított bifurkációs rendszer bevezetésével a jogalkotó az alperes döntési jogkörét kiszélesítve, az amerikai rendszerhez hasonló szabályozást valósított meg. Az állítólagos bitorló ugyanis a szabadalom érvényességére vonatkozó *praesumptio iuris*-t az ellene indított bitorlási perben viszont-kereset formájában vagy a konkrét peres eljárás felfüggesztésével járó, közigazgatási eljárás megindításával is megpróbálhatja megfelelő bizonyítékok alátámasztásával megdönteni.

Véleményem szerint ezen unikális hatáskör-megosztás mindössze az egyes jogalkalmazói szervek közötti polémiaát erősítve, a jogalanyok igényérvényesítési lehetőségét teszi komplikáltabbá. A jogalkotónak érdemes lenne a két szemléletmód közül a korábbi amerikai joggyakorlatot alkalmaznia és a már folyamatban lévő bitorlási perek esetén az eljáró bíróságok kizárólagos hatáskörébe utalnia az adott szabadalom érvényességi vizsgálatát. A jogszabálmódosítással a jogalanyok és a jogi képviselők számára átláthatóbbá és kiszámíthatóbbá válnának a már garantált szabadalmak érvényességét érintő procedurális részletszabályok. Ezen felül az alperes védekezési lehetőségeinek a javaslatnak megfelelő korlátozásával és a polgári jogi felelősség alóli mentesülés érdekében egy kötelező magatartás előírásával a bitorlási perek irracionális mértékű elhúzódását is megelőzhetné a jogalkotó. Mivel az állítólagosan bitorló jogalanyok a diszkrecionális döntési jogosultságuk következtében, pertaktikai okokból az esetek többségében közigazgatási út igénybevételével kezdeményezik a felperesi szabadalom felülvizsgálatát, így a módosított bifurkációs rendszer nem képes realizálni a bevezetése mögött álló jogalkotói szándékot.¹¹⁷ A szabadalom érvénytelenségének megállapítására irányuló viszont-keresetre vonatkozó további rendelkezések (soronkívülség, magánszakértő kizárása)¹¹⁸ ugyan a konkrét szabadalombitorlási perek és a bírósági eljárás gyorsítására teremtenek jogalapot, azonban az alperesi perelhúzást célzó magatartás következtében továbbra is a korábbi (kínai szabályozással megegyező) joggyakorlat érvényesül. Az eljárások hosszának redukálása, az azonos

---

¹¹⁷ Végső előterjesztői indokolás az egyes igazságügyi tárgyú, valamint kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2021. évi CXXII. törvényhez – Indokolások Tára 2021/137.

¹¹⁸ Szt. 104. § (1g)-(1i) bekezdés

interpretációs módszer alkalmazása és a megalapozottabb ideiglenes intézkedések meghozatala¹¹⁹ érdekében érdemes lenne a jogalkotónak a bíróságok kizárólagos hatáskörébe utalni a már folyamatban lévő per tárgyát képező találmány validitási vizsgálatát.

A szabadalombitorlási perekben érvényesíthető alperesi védekezési lehetőségek tekintetében a kínai szabadalmi jogrendszer egy sajátos jogintézményt alkotott meg a harmadik törvénymódosítás során. A kínai specifikumnak minősülő *prior art defense* alperesi kifogás alapkonceptiója a hazai és az amerikai joggyakorlatban is megtalálható. A közérdek védelme érdekében az ekvivalencia elvének alkalmazásakor a jogalkalmazó nem terjesztheti ki a vizsgált szabadalom oltalmi körét¹²⁰ a technika állásához tartozó műszaki megoldásra¹²¹, azonban az interpretációs korlát nem egyenértékű a polgári jog felelősség alóli mentesülés jogalapját képező kínai rendelkezéssel. Véleményem szerint a kínai szabadalmi törvény 67. §-a által biztosított védekezési lehetőség gyakorlati alkalmazásával kapcsolatos problematikák, a validitási felülvizsgálatok számának növekedésének és az eljárások irracionális elhúzódásának elkerülése érdekében a magyar jogalkotónak nem érdemes adaptálnia a kínai jogintézményt.

Végezetül a szabadalombitorlás megállapítása esetén a jogalkalmazó által eszközölhető reparatív szankciók tekintetében lényegében azonos a vizsgált szabadalmi rendszerek szabályozása. A hazai szabadalmi törvény a 35. §-ban konkretizálja a szabadalmas bitorlóval szemben érvényesíthető igényeit, vagyis a bíróság által kimondható egyes jogkövetkezményeket. A jogellenes tevékenység abbahagyása és az alperes további jogsértéstől való eltiltása mellett további *in integrum restitutio*-t vagy reparációt célzó szankciók (például: gazdagodás visszatérítése, kártérítés) alkalmazását is kérheti a bíróságtól a szabadalmi jogosult, mely jogkövetkezményeket az amerikai és a kínai jogalkalmazó szervek is megállapíthatják a bírósági eljárást lezáró határozatban. A három jogrendszer közötti szignifikáns eltérés az elrettentő célzattal alkalmazandó, represszív szankciók következtében konstataálható. Míg a hazai polgári jogi szabályok alapján a kártérítés mértékének meghatározásánál a helyreállítás és a reparáció elvének érvényesítése következtében mindössze a felperes teljes kárának a megfizetésére kötelezheti a bíróság a bitorló jogalanyt, addig az amerikai és a kínai szabályozás szerint a teljes kár háromszorosa, illetve ötszöröse is megítélhető szándékos és súlyos szabadalombitorlás esetén.

Meglátásom szerint a hatalmas mennyiségű kártérítési összegek megfelelő védelmet nyújtanak a jogsérelmet szenvedett szabadalmas számára, azonban az elrettentő jelleggel

---

¹¹⁹ Igazságügyi Minisztérium vitaanyaga

¹²⁰ A Fővárosi Ítéltábla Pkf.25495/2022/4. számú határozata szabadalombitorlás megállapítása tárgyában

¹²¹ *Lemelson v. General Mills Inc.*, 968 F. 2d 1202 (1992)

kiszabott szankciók jelentősen akadályozzák az innovációt a vizsgált országokban. Thomas Jefferson amerikai elnök (és a szabadalmi rendszer megalkotója) nézetei szerint a szabadalmi szabályozás két célkitűzés realizálása érdekében jött létre: az oltalom és a kizárólagos hasznosítási jogosultság garantálásával honorálja az egyes feltalálókat, illetve ösztönözi az egyéneket a társadalom számára is hasznos műszaki megoldások kialakítására.¹²² A jogalkotó mai napig ezen elgondolás mentén formálja a releváns jogi normákat, azonban a büntető kártérítés alkalmazásával ösztönzés helyett visszatartó és demotiváló jelleggel hat az egyes jogalanyokra. Véleményem szerint a kompenzációs, reparatív célzatú polgári jogi felelősség kontinentális modellje adekvát módon képes biztosítani a szabadalmi jogvédelmet, így a hazai szabadalmi szabályozásba nem érdemes adaptálni az Amerikai Egyesült Államokban és a Kínai Népköztársaságban alkalmazott jogkövetkezményt.

---

¹²² *Graham v. John Deere Co. of Kansas City*

Összegzés

A jogharmonizációs törekvéseknek és a szellemi tulajdonvédelemre specializálódott nemzetközi szervezetek működésének köszönhetően a szabadalmi szabályozás legfontosabb princípiumai és jogalkalmazási módszerei esszenciális hasonlóságot mutatnak egymással. A szabadalom érvényességéhez szükséges feltételek a hazai és az Amerika Egyesült Államok, valamint a Kínai Népköztársaság szabályozásában is lényegileg azonos pilléreken alapulnak. A szabadalom garantálására irányuló közigazgatási eljárás, valamint a szabadalombitorlás megállapítása érdekében lefolytatott bírósági eljárás során a jogalkalmazó szervek egy objektív jogi fikció perspektívája alapján, a technika állásához tartozó technológiák figyelembevételével végzik el a szabadalom tárgyát képező találmánnyal való kulcsfontosságú összehasonlítást. A két definíció lényegében azonos tartalmi elemek és kritériumok meghatározásával került szabályozásra mindhárom jogrendszerben, azonban az egyes csekély differenciák (általánosabb megfogalmazás, több konjunktív feltétel nevesítése) mégis teret engednek az eltérő jogalkalmazásra. A szabadalom által nyújtott jogvédelem egyik kardinális elemének tekinthető, hogy a szabadalmi jogosult felléphet az oltalmi körbe tartozó műszaki megoldást (az engedélye nélkül) hasznosító jogalanyokkal szemben. Mindhárom vizsgált jogrendszerben szinte azonos magatartások tanúsításával realizálható a szabadalombitorlás tényállása. A hazai és az amerikai jogrendszer (a kínai szabályozásban mindössze gyakorlati szinten kezd meghonosodni egy hasonló álláspont) a bitorlást közvetlenül megvalósító jogalanyok mellett közvetett szabadalombitorlás esetén is deklarálja a bitorló polgári jogi felelősségét, így szélesebb körben képes jogvédelmet biztosítani a szabadalmas számára.

A szabadalombitorlási perek során az egyes igénypontok szó szerinti értelmezését szubszidiárius jelleggel kiegészítő ekvivalencia elvét is megegyező módon interpretálják az egyes jogalkalmazó szervek, így a kontinentális és angolszász jogrendszerek közötti dogmatikai különbségek, valamint az egyes jogforrási és értelmezési módszerek tekintetében fennálló differenciák ellenére a szabadalmi jog területén ténylegesen megvalósult a nemzetközi jogharmonizáció.

A szellemi tulajdonvédelemre vonatkozó jogi normák megalkotásakor a döntéshozóknak két célkitűzés között szükséges megtalálniuk egy *aurea mediocritas*-t: egyszerre kell megadniuk egy átfogó és mélyreható jogvédelmi mechanizmust, valamint az innovatív tevékenységre ösztönző jelleggel hatva kialakítaniuk a kutatás és fejlesztés korszerű legális kereteit. Az Amerikai Egyesült Államokban és a Kínai Népköztársaságban a széles körű szellemi tulajdonvédelmet többek között büntető kártérítés alkalmazásával próbálják

megvalósítani, azonban ezzel az innovációs képesség növekedését és a K+F szektor fejlődését hátráltatják jelentős mértékben. Ezen felül mindhárom jogrendszerben a versenyképességet és a technika fejlődéséhez alkalmazkodni képes korszerű szabályozást bizonyos procedurális kérdések és jogrendszer-specifikus alperesi védekezési lehetőségek is akadályozzák.

Az alperes diszkrecionális jogkörének kiszélesítésével (*prior art defense*, invaliditási viszont-kereset, módosított bifurkációs rendszer) és a már garantált szabadalmak érvényességének közigazgatási és bírósági úton történő felülvizsgálatával a jogalkotó és a jogalkalmazó nem képes biztosítani a hatékony jogvédelmet a szabadalmas számára. Véleményem szerint a kutatás során tett megállapítások és következtetések fényében, az említett jogintézmények módosításával megvalósítható lenne egy átfogó jogvédelmet nyújtó, valamint az innovációs tevékenységet ösztönző és támogató, korszerű és hatékony szabadalmi rendszer.

Forrás- és irodalomjegyzék

Felhasznált jogszabályok

1. A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény
2. A találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény.
3. Civil Code of the People's Republic of China.
4. Egyes iparjogvédelmi törvények módosításáról szóló 2007. évi CXLII. törvény
5. Patent Law of the People's Republic of China.
6. United States Code Title 35 – Patents.

Felhasznált jogesetek

1. *A Fővárosi Ítéltábla Pkf.25495/2022/4. számú határozata szabadalombitorlás megállapítása tárgyában*
2. *A. C. Aukerman Co. v. R. L. Chaides Construction Co.*, 960 F. 2d (1992)
3. *BH 1986.8.321 A szabadalombitorlás megállapítása szempontjából a szabadalmi oltalom terjedelme az elsődleges döntő szempont.*
4. *Foshan Shunde Fashion Electrical Appliances Mfg. Co. v. Zhejiang iSMAL Hi-Tech Electrics Co.*
5. *Graham v. John Deere Co. of Kansas City*, 383 U.S. 1 (1966)
6. *Graver Tank and Mfg. v. Linde Air Products Co.*, 339 U. S. 605 (1950)
7. *Hotchkiss v. Greenwood*. 52 U. S. 248. (1850)
8. *Imhauser v. Buerk*, 101 U.S. 656 (1879)
9. *KSR International Co. v. Teleflex Inc.*, 550 U. S. 398 (2007)
10. *Kúria Pfv. 20255/2024/2. számú precedensképes határozata*
11. *Lemelson v. General Mills Inc.*, 968 F. 2d 1202 (1992)
12. *Madey v. Duke University*, 336 F. Supp. 2d (2002)
13. *Ningbo Dongfang Movement Plant v. Jiangyin Jinling Hardware Products Co.*
14. *Sanitary Refrigerator Co. v. Winters*, 280 U. S. 30 (1929)
15. *Thyssenkrupp Airportontainers system (Zhongshan) Co., Ltd. v. China International Mariners (Group) Ltd., Shenzhen Cimc Tianda Airport Equipment Co., Ltd., and Guangzhou Baiyun International Airport Co., Ltd.*
16. *Tong Kening v. Zhejinang Shuangyu Industrial Co.*
17. *Union Paper-Bag Machine Co. v. Murphy*, 97 U.S. 120 (1877)
18. *Winans v. Denmead*, 56 U.S. 330 (1853)

19. *Yangcheng Zetian Machinery Company v. Yancheng Geruite Machinery Company*

Felhasznált szakirodalom

1. A report of the CISC Economic Security and Technology Department: Staying Ahead in the Global Technology Race. A Roadmap for Economic Security.
2. A szabadalom megadására irányuló eljárás az érdemi vizsgálatról a megadásig. https://www.sztnh.gov.hu/sites/default/files/files/professional/iibenyujustastolkozseteteli_g.pdf (Letöltve: 2024. november 9.)
3. An International Guide to Patent Case Management for Judges. <https://www.wipo.int/patent-judicial-guide/en> (Letöltve: 2024. május 24.)
4. Andrei Iancu-Michael Fleming-C. Maclain Wells: Indefiniteness in inter partes review proceedings. Journal of the Patent and Trademark Office Society, 98. szám 1. évfolyam, 4-20. oldal
5. Az Igazságügyi Minisztérium vitaanyaga a szabadalmi jogérvényesítés terén fennálló bifurkációs rendszer felülvizsgálatának lehetőségeiről. 2020. december 1.
6. Certain aspects of national/regional patent laws. https://www.wipo.int/export/sites/www/scp/en/national_laws/prior_art.pdf (Letöltve: 2024. október 28.)
7. Chang Y – Shen W – Wang W: Private Law in China and Taiwan. In: Private Law in China and Taiwan: Legal and Economic Analyses. Cambridge University Press, 2016
8. G. Hamza: Kodifikation des Privatrechts und die römischrechtliche Tradition in China (Volksrepublik China und Taiwan) ANNAEUS. Anales de la Tradición Romanística 4 (2007) 219-229. oldal
9. Guidelines for Patent Infringement Determination (2017) Beijing High People's Court. (Beijing Guidelines 2017)
10. Interpretation of the Supreme People's Court: Several Provisions Concerning the Application of Laws in the Trial of Patent Dispute Cases (2020 Amendments.)
11. Kakucs Zsófia: Az igénypontok szerepe a szabadalmi jogban – IV. rész. A szabadalmi oltalom terjedelme, bitorlása és az ekvivalencia elve. Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle. 2010. évi 5. évfolyam 4. szám. 5-20. oldal
12. Lu, T.: The case guidance system in China: a practical guide to intellectual property cases. Journal of Intellectual Property Law & Practice, 16 (3), 2021. 207-212. <https://doi.org/10.1093/jiplp/jpab058> (Letöltve: 2024. október 23.)

13. Neil M. Gorsuch: A Republic If You Can Keep It. New York, Crown Forum, 2019.
14. Outline of the National Intellectual Property Strategy (issued by Notice No. 18 of 2008 of the State Council) <https://wipo.lex-res.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/en/cn/cn021en.pdf> (Letöltve: 2024. október 23.)
15. Overview of Chinese Patent Law. 35th International Congress of the PIPA. Toyama, Japan, 2004. https://ipo.org/wp-content/uploads/2013/04/China_Overview_ChinesePatentLaw_Sept20040425.pdf (Letöltve: 2024. október 23.)
16. Pokol Béla: Az amerikai kártérítési expanzió jogszociológiai elemzése. Gazdaság és jog. 2002. évi 5. szám, 14-18. oldal
17. Several Provisions on Issues Concerning Application of Law to the Trial of Patent Disputes released by the Supreme People's Court, 2021.
18. Summary of the Judgement of the Intellectual Property Court of the Supreme People's Court (2019) Part II. <http://www.chinaiptoday.com/post.html?id=833> (Letöltve: 2024. október 26.)
19. Szilágyi Gábor: Megfigyelések a magyar szabadalmi jog bifurkációs jellegében. Kúriai Döntések (BH) Fórum rovata. 2021. évi 12. szám, 1884-1886. oldal
20. Végző előterjesztői indokolás az egyes igazságügyi tárgyú, valamint kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2021. évi CXXII. törvényhez – Indokolások Tára 2021/137.
21. Zhang Taolve-Qiao Lin: Prior art defense in patent infringement litigation in China: Overview of 12-year-long judicial practice (I). China patents and trademark, 2022. évi 1. szám. 60-67. oldal